

2026-2035

PROGRAM

HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBEC JABLOŇ

www.obecjablon.sk

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablň na roky 2026-2035	
Územné vymedzenie:	Prešovský kraj, okres Humenné, obec Jablň
Územný plán schválený:	Nie
Dátum schválenia PHRSR:	23. 09. 2025
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	Áno

Ďalšie kopírovanie a nakladanie so strategickým dokumentom „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablň na roky 2026-2035“ podlieha zákonu 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

Obsah

Úvod	4
A. ANALYTICKÁ ČASŤ	9
1. Prírodné prostredie územia.....	10
1.1 Základná charakteristika a poloha obce	10
1.2 História obce	14
1.3 Prírodné pomery	16
2. Obyvateľstvo	27
2.1. Demografický vývoj.....	27
2.2. Vzdelanie a zamestnanosť	36
2.3. Podnikateľské subjekty a inštitúcie.....	42
2.4. Bývanie	43
3. Občianska vybavenosť.....	44
3.1. Administratíva.....	44
3.2. Školstvo	45
3.3. Zdravotná a sociálna starostlivosť	46
3.4. Služby	47
3.5. Kultúrno-historické pamiatky	47
3.6. Kultúrne a športové aktivity.....	49
4. Technická infraštruktúra	51
4.1. Elektrická energia.....	51
4.2. Plynofikácia	51
4.3. Vodovodná a kanalizačná sieť.....	51
4.4. Odpadové hospodárstvo.....	51
4.5. Telekomunikácie a internet	51
5. SWOT analýza	52
B. STRATEGICKÁ ČASŤ	54
Vízia obce	55
Prioritné oblasti	57
Špecifické ciele	57
C. PROGRAMOVÁ ČASŤ	59
Prioritné oblasti rozvoja obce, špecifické ciele, opatrenia a aktivity	60
D. REALIZAČNÁ ČASŤ	64
Zásobník projektov	65
Akčný plán	65

Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR.....	66
Spôsob aktualizácie PHRSR.....	66
E. FINANČNÁ ČASŤ	67
Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu	68
Použitá literatúra.....	70

Úvod

Strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonec na roky 2026 – 2035 (ďalej iba „PHRSR Jablonec 2026-2035“) bol vypracovaný na základe Zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Dokument PHRSR Jablonec 2026-2035 je základným dokumentom riadenia samosprávy a podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Cieľom tohto dokumentu je detailná analýza sociálnych, ekonomických, kultúrnych, environmentálnych, technických a iných východiskových podmienok v riešenej lokalite, ako aj identifikácia potenciálnych príležitostí rozvoja územia a navrhnutie konkrétnych opatrení pre rozvoj obce. PHRSR má charakter strednodobého dokumentu (7 rokov). Aktivity obsiahnuté v tomto dokumente boli navrhnuté tak, aby riešili aktuálne potreby obce, vzhľadom na jej finančné možnosti, boli v súlade so stratégiou trvalo udržateľného rozvoja a zároveň prispievali k napĺňaniu cieľov regionálnej a národnej politiky. Dokument PHRSR slúži ako významný podklad pri získavaní finančných prostriedkov z európskych fondov a dotácií zo štátneho rozpočtu.

Dokument je členený na päť hlavných častí (A – E), ktoré sa následne delia na parciálne časti v závislosti od daného kontextu.

Analytická časť (A) predstavuje opis vnútorného a vonkajšieho prostredia. Obsahuje podrobné socioekonomické, územno-technické a prírodno-environmentálne analýzy.

Strategická časť (B) dokumentu je definovaná víziou, ktorej ciele sú bližšie špecifikované prostredníctvom priorít, opatrení a aktivít, ktorými sa má zabezpečiť dosiahnutie budúceho želaného stavu.

V programovej časti (C) sú uvedené konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich výstupov a merateľných ukazovateľov zamýšľaných projektov, prostredníctvom ktorých bude možné dosiahnuť stanovené ciele.

Realizačná časť (D) opisuje proces zabezpečenia realizácie, ktorý pozostáva z inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, z monitorovania a následného hodnotenia realizovaných aktivít. Súčasťou realizačnej časti je časový harmonogram stanovených projektových aktivít.

Finančná časť (E) zahŕňa indikatívny finančný plán vrátane zdrojov financovania jednotlivých projektových aktivít.

Dokument PHRSR sa vypracováva s možnosťou pravidelnej aktualizácie. Vzhľadom na to, že na tvorbe PHRSR sa podieľajú samotní občania a zástupcovia obce, ako aj podnikatelia a záujmové skupiny pôsobiace v obci je PHRSR najrelevantnejším odrazom skutočných potrieb lokálnych aktérov. V tejto súvislosti možno PHRSR označiť za dokument, ktorý umožňuje občanom a ďalším subjektom interakciu v oblasti zodpovednosti za kvalitu svojho života v obci, avšak v neposlednom rade slúži aj ako propagačný materiál pre potenciálnych návštevníkov obce, záujemcov o bývanie, či domácich a zahraničných investorov.

PHRSR obce Jablonec je úzko previazaný s operačnými programami, ktoré vznikli na základe Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 a taktiež s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie

a rozvoj komún. PHRSR obce Jablonec je v súlade s uvedenými cieľmi. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonec schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo bude následne realizovať aj vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

Ide o kľúčový dokument pre riadenie samosprávy, ktorý identifikuje výzvy, a definuje ciele a priority rozvoja do budúcnosti. Zároveň prináša súbor opatrení a nástrojov, ktorými bude môcť samospráva stanovené ciele dosiahnuť.

Obec Jablonec v roku 2035 môže nadobudnúť rôzne podoby, preto je nevyhnutné už dnes aktívne plánovať a pripravovať sa na výzvy budúcnosti.

Budúci rozvoj obce a kvalita života jej obyvateľov budú priamo závisieť od rozhodnutí, ktoré prijmeme v súčasnosti. Práve tieto kroky určia smerovanie obce a vytvoria predpoklady na zlepšenie podmienok pre ďalšie generácie.

Zdroj: vlastné spracovanie, ilustračná grafika

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE JABLOŇ

Plánovacie obdobie	2026 – 2035	
Schvaľovací orgán / orgány	Obecné zastupiteľstvo obce Jabloň	
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Jabloň	
Dátum schvaľovania	23. 09. 2025	
Dátum schvaľovania pôvodného dokumentu (len ak ide o aktualizáciu)	irelevantné	
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorbu PHRSR	Starosta obce Zástupca starostu obce	
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Vladimír Koscelník – starosta obce Jabloň 75, 067 13 Rokytov pri Humennom v.koscelnikstarosta@gmail.com , tel.: +421 57 44 70 016	
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Katarína Korpašová – externý odborník Udavské 345, 067 31 Udavské korpasovakatarina@gmail.com	
Členovia tímov pracovných skupín podľa jednotlivých tém	zástupca starostu obce poslanci OZ	
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie (obcí, miest, VÚC)	https://www.hrubov.sk/	
1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu		
1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),		
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 309/2014 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov	
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	Obecné zastupiteľstvo obce Jabloň	
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	• občania obce Jabloň (fyzické osoby staršie ako 18 rokov), • právnické osoby a občianske iniciatívy pôsobiace v obci (tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov)
	Hlavní aktéri rozvoja	Obec Jabloň • Obecný úrad Jabloň • podnikateľské subjekty pôsobiace v obci • neziskové subjekty pôsobiace v obci • obyvatelia obce
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Obec Jabloň • Rímskokatolícka farnosť sv. Štefana Uhorského, Zbudské Dlhé, filiálka Jabloň

		• Domov sociálnych služieb v Jabloni • Dobrovoľný hasičský zbor • obyvatelia obce
1.2. Obsahové východiská		
1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonec vyplýva z ukončenia platnosti prechádzajúceho strategického dokumentu (PHRSR obce Jablonec 2016-2022 s výhľadom do roku 2025), z legislatívnej povinnosti (povinnosť vyplývajúca z platných zákonov a iných právnych foriem), ale najmä je daná nutnosťou reflektovať aktuálne výzvy, problémy a priority v rozvoji obce s dôrazom na zvyšovanie kvality života obyvateľov obce, životného prostredia, zlepšovanie podmienok pre ekonomické aktivity v obci a zefektívnenie systému riadenia rozvoja obce v kontexte nových prístupov k rozvoju územia a vplyvov vonkajšieho prostredia, predovšetkým novej rozpočtovej politiky Slovenskej republiky, Európskej únie a iných zdrojov financií. Dokument nadväzuje na nové programové obdobie regionálnej politiky EÚ na roky 2021 – 2027 a rozvojové priority EÚ, priority Agendy 2030. Ďalej na novú Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerskú dohodu s Európskou úniou pre nové programové obdobie, nový operačný Program Slovensko 2021 – 2027 ako aj medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv. Dokument reflektuje aktuálne výzvy a problémy obce. Medzi hlavné výzvy a problémy, ktoré dokument rieši, a ktoré sú prierezového charakteru patrí nedostatočné vybavenie územia technickou infraštruktúrou (miestne komunikácie, nevybudovaná kanalizačná sieť a pod.). Ďalšou oblasťou je kvalita a dostupnosť služieb pre obyvateľov (napr. športová infraštruktúra, kultúrna infraštruktúra), najmä ich diverzifikácia a skvalitňovanie v kontexte potrieb ich cieľových skupín. Kľúčovou výzvou v oblasti životného prostredia - znižovanie energetickej efektívnosti budov v majetku obce. Medzi dôležité výzvy patrí aj rozvoj vidieckeho cestovného ruchu podmienený rekonštrukciou objektov na území obce a dobudovaním doplnkovej siete služieb cestovného ruchu. Prierezovou výzvou je aj hľadanie vhodných mechanizmov pre zapojenie verejnosti do lokálnej politiky a zvyšovanie transparentnosti, otvorenosti a kvality vedenia obce.	
1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR	Katastrálne územie obce Jablonec	

1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	Z dokumentov na lokálnej a regionálnej úrovni je v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablonec zohľadnený strategický dokument: • nezrealizované a aktuálne aktivity z predošlého PHRSR obce Jablonec 2016-2022 s výhľadom do roku 2025 • Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2030, • Integrovaná územná stratégia Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027 na nové programové obdobie. Z dokumentov národnej a nadnárodnej úrovne sú zohľadnené nasledujúce dokumenty: • Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035 • Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 • Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027 • Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj • Spoločný strategický rámec EK • Operačný program Slovensko 2021-2027 • Plán obnovy a odolnosti SR.
1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	Fáza 1. Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác: 01/2025 Fáza 2. Prípravné práce, spracovanie predbežnej vízie: 02/2025 Fáza 3. Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR: 03- 06/2025 Fáza 4. Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR: 07/2025 Fáza 5. Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR: 08/2025 Fáza 6. Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR: 09/2025

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

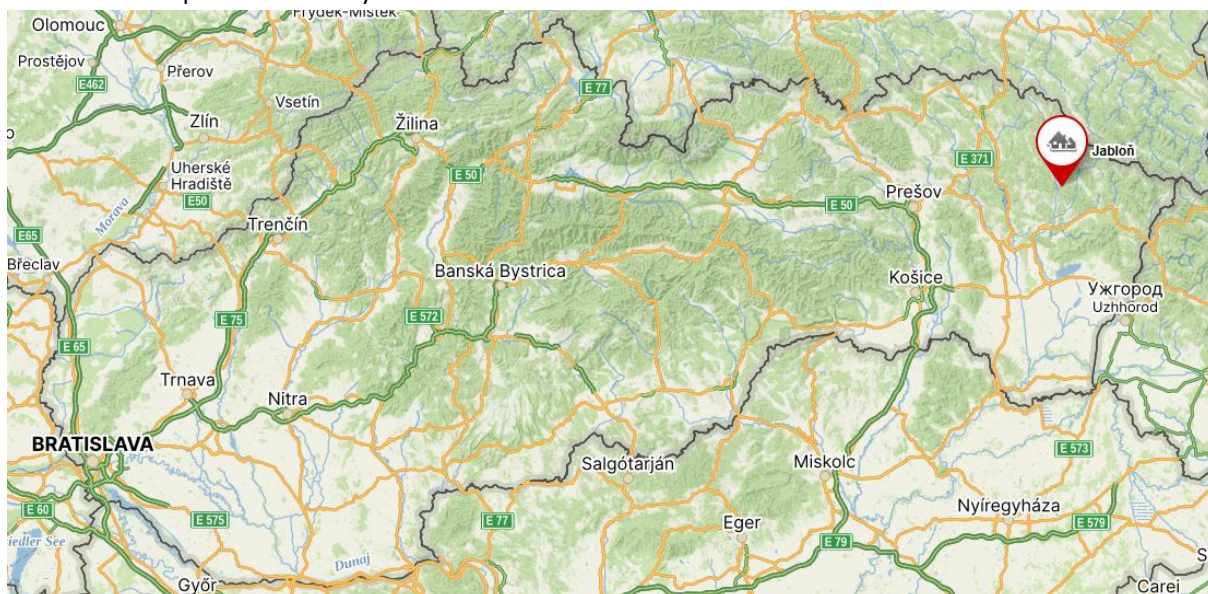

1. Prírodné prostredie územia

1.1 Základná charakteristika a poloha obce

Územie obce Jablň sa nachádza vo východnej časti Slovenskej republiky, v Prešovskom samosprávnom kraji (NUTS 3), v okrese Humenné (NUTS 4). Obec patrí do strategicko-plánovacieho regiónu Horný Zemplín, ktorý je spolu s regiónmi Šariš a Spiš jedným z troch strategicko-plánovacích regiónov Prešovského kraja. Strategicko-plánovacie regióny predstavujú územné jednotky určené na plánovanie a koordináciu rozvoja na subregionálnej úrovni a ich vyčlenenie je významné aj z pohľadu čerpania regionálnej podpory.

Obrázok č. 1 Mapa územia SR s vyznačením situovania obce

Zdroj: <https://www.mapy.cz>

Obrázok č. 1 zobrazuje mapu Slovenskej republiky so zvýraznením polohy obce Jablň v rámci Prešovského kraja. Z mapy je zrejma poloha obce v severovýchodnej časti územia, blízko hraníc s Poľskom a Ukrajinou, čo jej dáva špecifický charakter prihraničného vidieckeho sídla.

Tabuľka č. 1 Základná charakteristika obce Jablň

Kód obce	520276
Názov okresu	Humenné
Názov kraja	Prešovský
Názov regiónu	Horný Zemplín
Štatút	Obec
PSČ	067 13
Prvá písomná zmienka	1405
Nadmorská výška	206 m n.m.
Súradnice	49.0654886N, 21.9797564E
Počet obyvateľov	374
Rozloha	11 861 916 m ²

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Tabuľka č. 1 sumarizuje základné údaje o obci Jablň. Z nej vyplýva, že katastrálne územie obce má rozlohu 11 861 916 m² (11,86 km²) a leží v nadmorskej výške 206 m n. m.. Prvá písomná zmienka o obci

pochádza z roku 1405, čo dokladá jej dlhú históriu a kontinuitu osídlenia v regióne Horný Zemplín. K 31. 12. 2024 žilo v obci 374 obyvateľov, pričom hustota obyvateľstva sa pohybuje na úrovni približne 31 obyvateľov/km², čo je pod celoslovenským priemerom.

Rozloha územia obce je 11,86 km² a jej vzdialenosť od okresného mesta Humenné predstavuje 17,8 km. Vzhľadom na svoju polohu má obec dobré napojenie na okresné centrum a zároveň si zachováva vidiecky charakter s prírodným a pokojnejším prostredím.

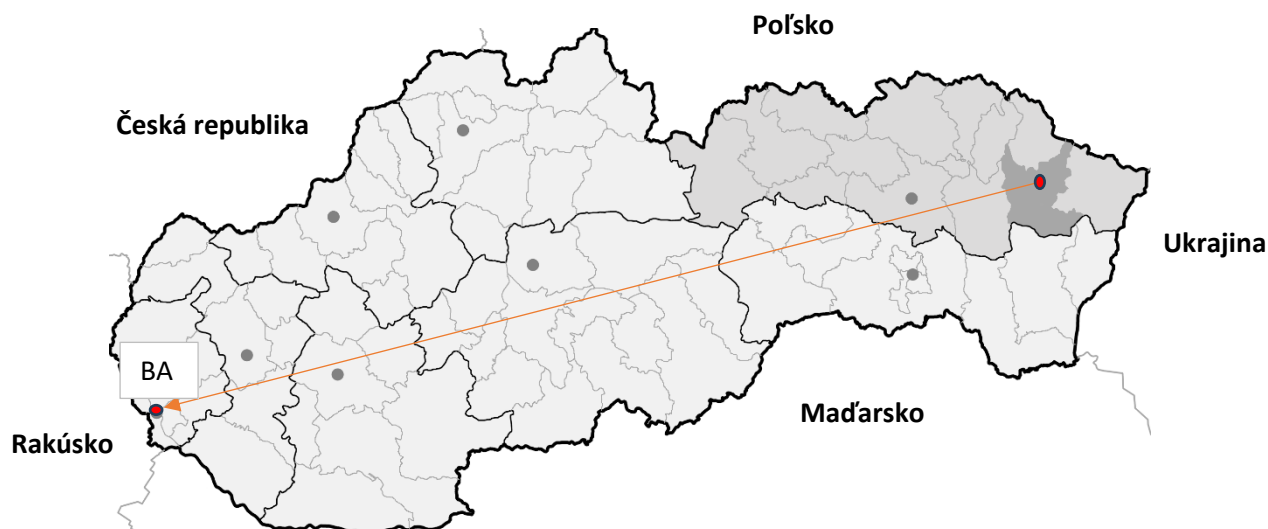
Tabuľka č. 2 uvádza vzdialenosti obce od ďalších významných miest v rámci Slovenska aj v prihraničnom priestore. Najbližšími mestami sú Medzilaborce (27,4 km), Snina (40,6 km) a Vranov nad Topľou (42,5 km), ktoré rozširujú spádové väzby obyvateľov Jablonec na širšie územie Horného Zemplína. Vzdialenosť od krajského mesta Prešov je 88,2 km, čo predstavuje približne 1,5 hodiny cestnej dopravy. Medzinárodné letisko Košice je dostupné vo vzdialenosti 92,4 km, čo je dôležité z pohľadu mobility obyvateľstva i potenciálnej hospodárskej spolupráce.

Osobitný význam majú údaje o vzdialenosti od hraničných priechodov – Ubľa – Malý Berezňýj (66,9 km) smerom na Ukrajinu a Vyšný Komárnik (57,6 km) smerom na Poľsko. Tie poukazujú na potenciál obce zapojiť sa do prihraničnej spolupráce a využívať polohu regiónu na rozvoj cezhraničných kontaktov.

Tabuľka č. 2 Vzdialenosť obce Jablonec od významných miest		v km
Okresné mesto Humenné		17,8
Krajské mesto Prešov		88,2
Medzinárodné letisko Košice		92,4
Hraničný priechod UA (Ubľa – Malý Berezňýj)		66,9
Hraničný priechod PL (Vyšný Komárnik)		57,6
Hraničný priechod HU (Slovenské Nové Mesto)		95,4
Hraničný priechod CZ (Svrčinovec – Mosty u Jablunkova)		333
Hraničný priechod AT (Petržalka)		494
Hlavné mesto Bratislava		493

Zdroj: <https://www.google.com/maps>

Obrázok č. 2 Vonkajšie vzťahy obce Jablonec

Zdroj: <https://www.google.com/maps>

Obrázok č. 2 zobrazuje širšie väzby obce Jablone vo vzťahu k významným mestám Slovenska a susedných krajín. Z mapy je zrejmé, že obec má polohu v tesnej blízkosti východnej hranice Slovenska, čo jej dodáva strategický význam nielen v regionálnom, ale aj v medzinárodnom kontexte.

Obec Jablone sa nachádza v severovýchodnej časti okresu Humenné, v strede okresu na sútoku riek Laborec a Výrava. Nadmorská výška územia je približne 206 m n. m. Katastrálne územie má výmeru 11,86 km² a zaraduje obec medzi stredne veľké sídla okresu.

Z hľadiska priestorových väzieb katastrálne územie Jablone priamo susedí s obcami:

- na severe Rokytov pri Humennom,
- na západe Zbudské Dlhé a Koškovce,
- na východe Slovenské Krivé a Zubné,
- na juhu Dedačov a Adidovce.

Tieto väzby vytvárajú podmienky pre prirodzenú spoluprácu v rámci mikroregiónu a prepojenosť obce na okolité centrá.

Dopravne je Jablone napojená na cestnú sieť prostredníctvom cesty III. triedy č. 3846, ktorá vedie v smere križovatka cesty 559 – Jablone – Zbudský Rokytov – Zbojné. V obci sa napája aj cesta III/3847 smer Slovenské Krivé. Dopravná dostupnosť je teda postačujúca pre obslužnú dopravu, pričom obyvatelia využívajú predovšetkým autobusové spojenie do okresného mesta Humenné, kde dochádzajú za prácou, vzdelaním a službami. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Koškovce.

Okolie obce Jablone sa vyznačuje pestrú krajinou typickou pre severovýchodnú časť Laboreckej vrchoviny. Územie tvoria poľnohospodárske plochy, lúky a pasienky, ktoré sa striedajú so zmiešanými lesmi. Vďaka priaznivým prírodným podmienkam je obec predurčená na rozvoj poľnohospodárstva, drobného chovu hospodárskych zvierat a agroturistiky. Zároveň je územie atraktívne pre rekreáciu a oddych v prírode, čo predstavuje potenciál do budúcnosti.

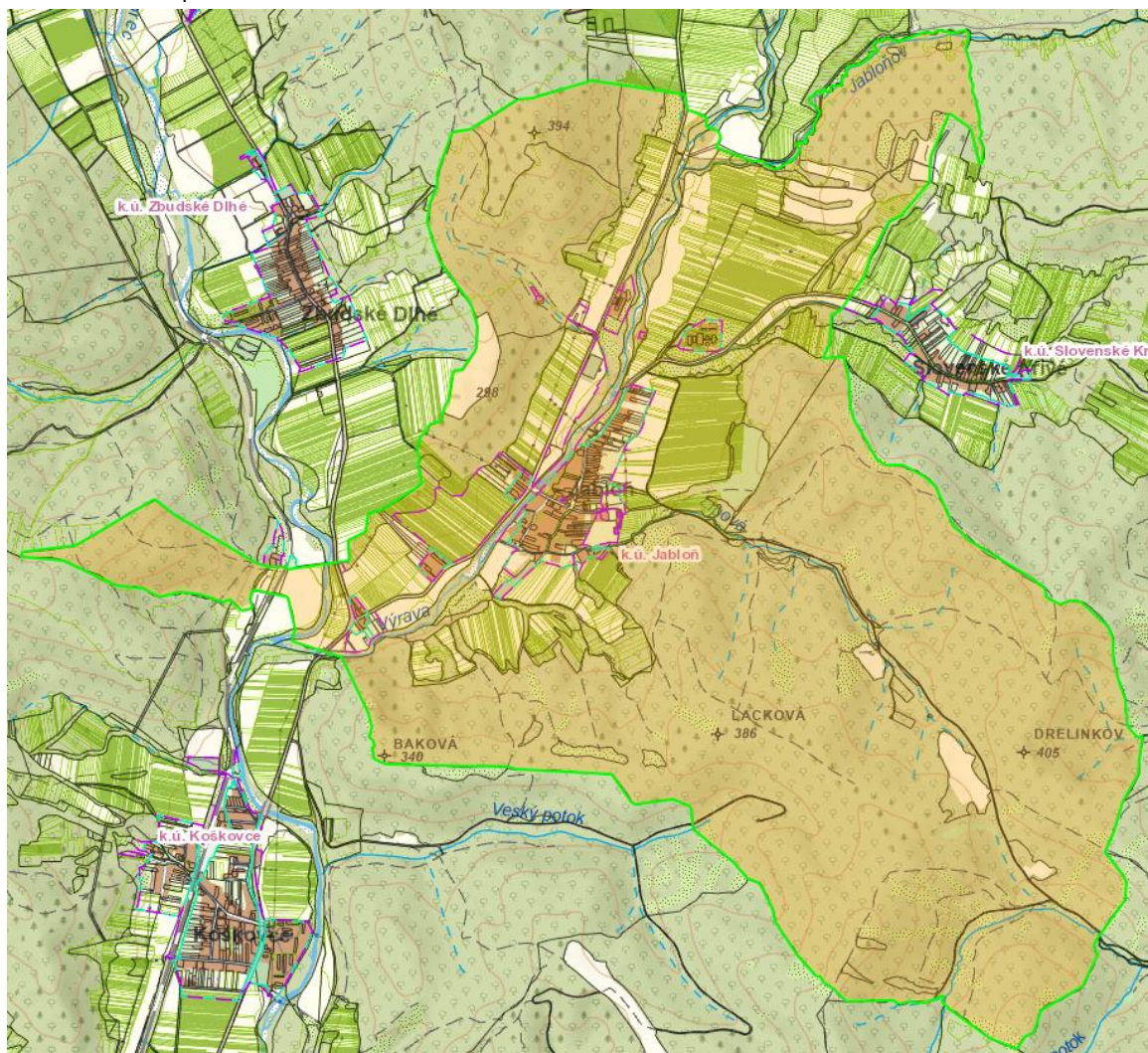
Geografická poloha obce v severovýchodnej časti Slovenska, v blízkosti hraníc s Poľskom a Ukrajinou, jej dáva špecifický strategický význam. Obec je súčasťou prihraničného regiónu s potenciálom na rozvoj spolupráce, výmeny kultúrnych tradícií a cestovného ruchu. Prirodzené väzby na okresné mesto Humenné a širšie zázemie Horného Zemplína vytvárajú predpoklady na ďalší hospodársky a sociálny rozvoj.

Z historického hľadiska zohrala poloha obce významnú úlohu pri formovaní jej hospodárskeho a sociálneho života. Blízkosť riek Laborec a Výrava vytvárala priaznivé podmienky pre osídlenie aj pre rozvoj tradičného poľnohospodárstva, ktoré je dodnes charakteristickým znakom obce. Poloha na trase medzi menšími vidieckymi sídlami zároveň umožňovala obchodné a spoločenské kontakty s okolitými obcami a okresným mestom Humenné. V súčasnosti tieto väzby nadobúdajú nový význam, pretože Jablone sa stáva prirodzenou súčasťou rozvojového územia Horného Zemplína.

Obrázok č. 3 znázorňuje podrobnú mapu územia obce Jablone, na ktorej sú viditeľné katastrálne hranice, zastavané územie a väzby na okolité obce.

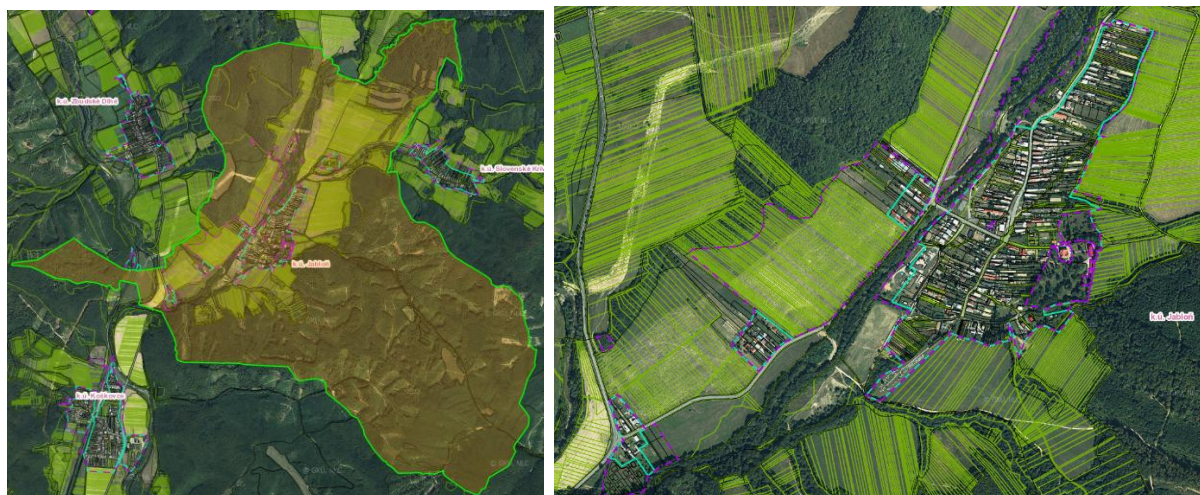
Obrázok č. 3 Mapa územia Jablň

Zdroj: zbgis.skgeodesy.sk

Obrázok č. 4 poskytuje letecký pohľad na obec a jej katastrálne územie, ktoré sa vyznačuje mozaikou poľnohospodárskej krajiny a vidieckym charakterom sídla.

Obrázok č. 4 Mapa územia obce Jablň

Zdroj: <https://zbgis.skgeodesy.sk/>

1.2 História obce

Obec Jablonec patrí medzi staršie sídla regiónu. Prvá zmienka o území pochádza z roku 1268, keď kráľ Belo IV. daroval istému Radslavovi Zbudské Dlhé a príslušné územia. V roku 1363 bolo toto územie úradne vymierané a postupne sa dostávalo do vlastníctva zemanov zo Zbudského Dlhého, ako aj Drugetovcov. Spor medzi týmito rodmi o hraničné majetky sa riešil už v roku 1379 a týkal sa aj časti dnešnej obce Jablonec.

Samotná obec vznikla pravdepodobne v priebehu 14. storočia, keď sa tu usadili prví roľníci a šoltýsi podľa zákupného práva. Hoci všetky písomné správy z 15. storočia potvrdzujú, že časť obce patrila zemepánom zo Zbudze, druhá časť ostávala vo vlastníctve Drugetovcov. Takéto rozdelenie sa zachovalo až do 16. a 17. storočia. V roku 1560 tu hospodáril päť domácností – slobodnícka a štyri sedliacke, ktoré mali povinnosť platiť dane a odvádzať dávky v naturáliách (ovos, konope, plátno), prípadne odpracovať roboty s konským záprahom. V priebehu 16. a 17. storočia obec rástla – podľa daňových súpisov sa uvádzajú sedliacke aj želiarske domácnosti a postupne sa z Jablonec stala stredne veľká roľnícka dedina.

V roku 1517 sa v obci uvádza šesť domácností, v roku 1720 už štrnásť sedliackych domácností a päť želiarskych. V roku 1787 mala Jablonec 53 domov a 415 obyvateľov, v roku 1828 už 54 domov a 417 obyvateľov. Obyvatelia sa živili najmä poľnohospodárstvom, chovom dobytky a furmančením, neskôr aj pálením uhlia a spracovaním dreva.

Obrázok č. 5 Historická mapa obce z roku 1858

Zdroj: <https://maps.hungaricana.hu/en/OSZKTerkeptar/1781/view/?bbox=-6327%2C-9122%2C15394%2C267>

Obec patrila postupne viacerým zemepánskym rodom – najprv panstvu Humenné, v 18. storočí rodine Almássyovcov a v 19. storočí rodine Malatinskovcov. V tomto období bol v obci postavený kaštieľ, ktorý sa stal významnou dominantou. Ten v 20. storočí menil svojich majiteľov, po druhej svetovej vojne prešiel pod štátnu správu a v roku 1960 bol adaptovaný na dom dôchodcov, dnes slúži ako zariadenie sociálnych služieb.

Tradičná architektúra obce pozostávala z drevených zrubových domov so slamenými strechami, ktoré sa zachovali ešte na začiatku 20. storočia. Obyvatelia Jablonec boli prevažne slovenského pôvodu, čo sa prejavovalo aj v jazykovom a kultúrnom prostredí.

Podľa historických údajov sa počet obyvateľov obce dlhodobo pohyboval v rozmedzí 400 – 450, čo poukazuje na stabilný demografický vývoj. K 31.12.2008 mala obec 449 obyvateľov.

História obce dokazuje, že Jablonec mala od svojho vzniku prevažne poľnohospodársky charakter, no zároveň disponuje kultúrnym dedičstvom v podobe kaštieľa a tradičných remesiel, ktoré sú súčasťou identity obce dodnes. (Zdroj, Ferdinand Uličný: *Dejiny osídlenia Uzskej župy*, Oficiálna stránka obce Jablonec: [História obce - Obec Jablonec](#))

Obrázok č. 6 Historická mapa územia obce Jablonec z roku 1950

(Zdroj: GEODIS SLOVAKIA, Topografický ústav, TU Zvolen).

1.3 Prírodné pomery

Geologické pomery

Podľa inžiniersko-geologickej rajonizácie patrí územie obce Jablň do rajónu pieskovcovo–zlepencových hornín flyšového pásma. Geologická stavba katastra je budovaná striedaním slieňovcov, ílovcov, siltovcov, pieskovcov a sklzových telies. Tento hydrogeologický komplex paleogénnych flyšových hornín je tvorený sedimentmi paleogénu, pre ktoré je charakteristická puklinová priepustnosť.

Horninové prostredie tvoria prevažne ílovce a pieskovce s karbonátovými prímiesami, usporiadané do hrubších a tenších vrstiev. Ich striedanie vytvára priaznivé podmienky pre vznik kolektorov podzemných vôd (pieskovcové vrstvy) a zároveň aj prirodzených izolátorov (ílovce a slieňovce).

Litostratigraficky je pre územie charakteristická jednotka krieda a paleogén vonkajších Karpát. Ide o hrubovrstvový flyš tvorený ílovcami a pieskovcami s obsahom glaukonitu. Z geologického hľadiska spadá tento súbor do obdobia lutét – priabón.

Geologická stavba podmieňuje viaceré environmentálne javy:

- zosuvy svahov a svahová erózia, ktoré sú časté vo flyšovom pásme,
- premokrenie a glejovatenie pôd v aluviálnych častiach,
- mierne hydrogeologické zdroje podzemných vôd, využívané najmä prostredníctvom studní.

Význam geologickej štruktúry sa prejavuje aj v hospodárskom využití územia – flyšové horniny sú vhodné najmä ako zdroj stavebných materiálov (pieskovce a štrkopiesky v aluviálnych polohách), avšak ich geotechnické vlastnosti (nízka stabilita, vysoká nasiakavosť) obmedzujú možnosti väčších stavebných investícií bez špeciálnych základacích opatrení. Preto je pri plánovaní rozvojových aktivít v obci nevyhnutné zohľadňovať zosuvné riziká a hydrogeologické podmienky.

Geologická stavba má zároveň priamy vplyv na krajinný ráz obce. Flyšové horniny formujú jemne zvlnený až pahorkatinný reliéf s úzkymi dolinami a širšími svahmi, ktoré sú využívané na poľnohospodárstvo a lesníctvo. Rôznorodosť horninového podkladu sa odráža aj vo farebnosti pôdneho krytu a vegetačnom zložení, čím sa podieľa na výraznej krajinnopriestorovej identite obce Jablň.

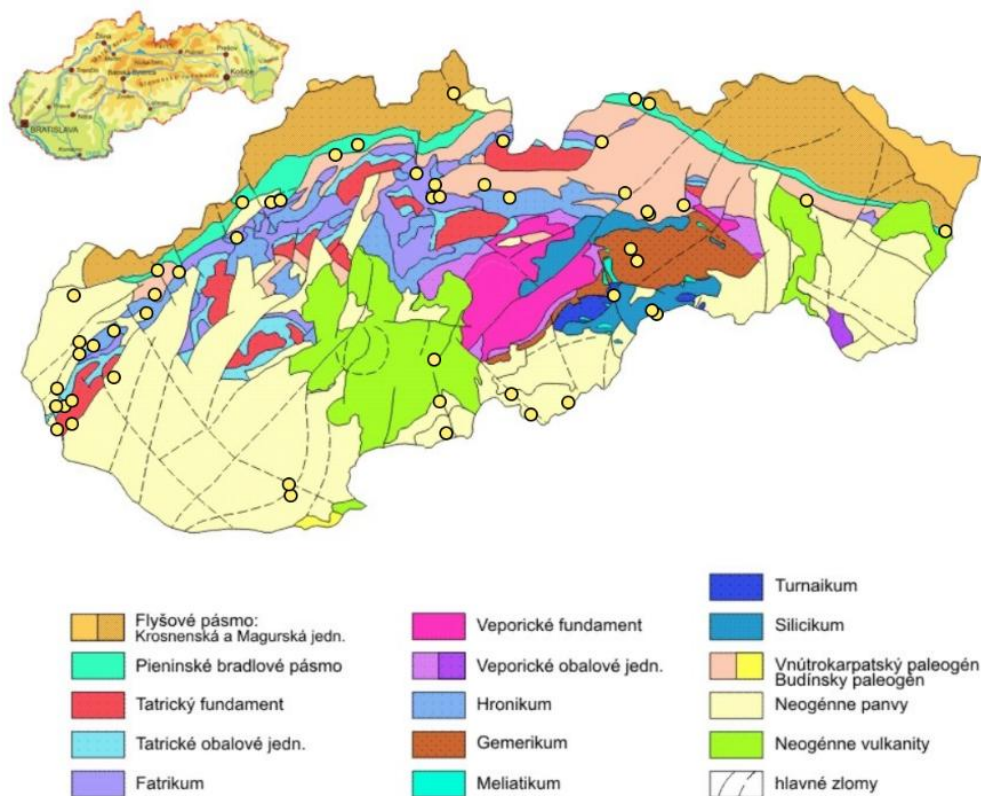
Tabuľka č. 3 Geologická stavba územia obce Jablň

Územie	Index	Litostratigrafická jednotka - I	Litostratigrafická jednotka - II	Vulkano-klastické horniny	Formy vulkanických a magmatických telies
Obec Jablň	59	krieda a paleogén vonkajších Karpát	ílovce, pieskovce s glaukonitom: hrubovrstvený flyš (zlínske súvrstvie nečlenené); lutét – priabón	-	-

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Obrázok č. 7 Geologická stavba SR

Zdroj: <http://www.paleolocalities.com/index.php/site/mapa>, 2025

Pôdne pomery

Územie obce Jablň patrí do flyšového pásma, na ktorom vznikajú prevažne kambizeme – skupina hnedých pôd charakteristická procesom hnednutia, oxidického zvetrávania a vývojom kambického B-horizontu. Tento pôdny typ je v obci najrozšírenejší a predstavuje základ poľnohospodárskeho využitia krajiny.

Z hľadiska pôdných jednotiek sa v území nachádzajú:

- Kambizeme modálne kyslé – najčastejšie, často sprevádzané kultizemnými pôdami a rankrami, ktoré vznikajú zo zvetraných kyslých až neutrálnych hornín. Tieto pôdy sa vyskytujú na svahoch a pahorkatinách, využívané sú prevažne ako trvalé trávne porasty a orná pôda.
- Kambizeme pseudoglejové – lokálne gleje s dočasným zamokrením, ktoré sa tvoria v plochých častiach svahov a v miestach s horšou priepustnosťou.
- Fluvisoly (nivné pôdy) – v doline potoka Výrava, kde sa ukladali aluviálne sedimenty. Ide o glejové fluvisoly (G), ktoré majú tendenciu k zamokreniu, a karbonátové fluvisoly (zelená farba na mape).
- Kultizeme – pôdy výrazne ovplyvnené človekom, najmä v intraviláne obce a na intenzívne obrábaných plochách.

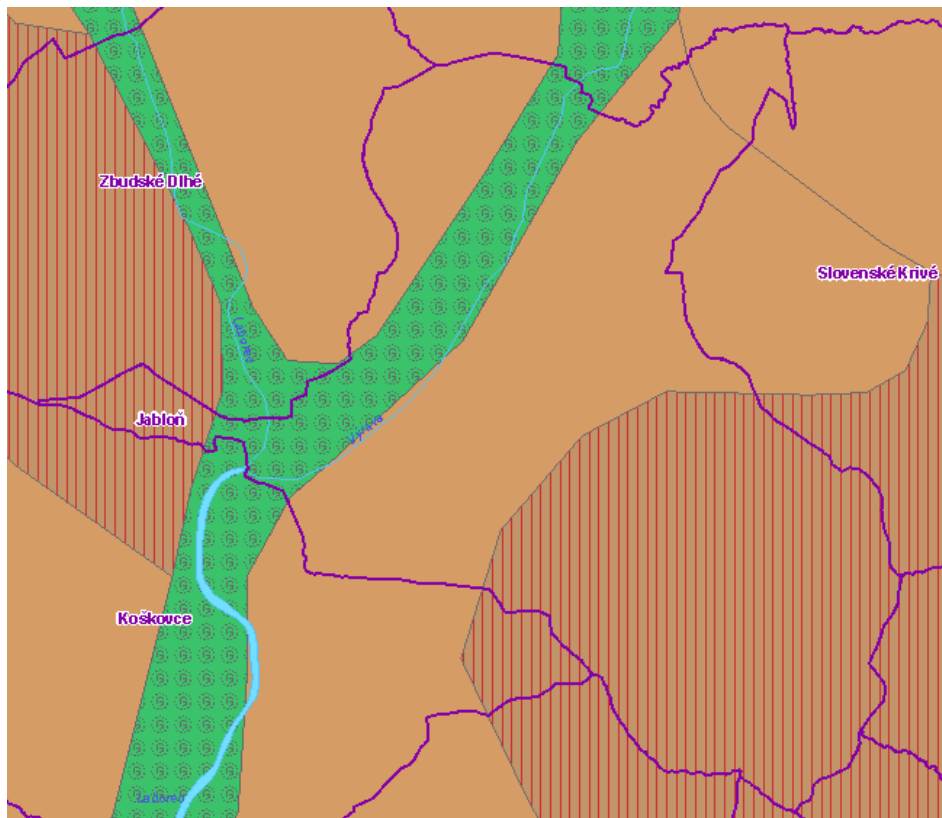
Tieto pôdne pomery umožňujú využívanie územia na pestovanie obilnín, zemiakov a krmovín, ale vyžadujú protierózne opatrenia (zatrávnenie svahov, terasovanie, medze), pretože flyšové podložie je

náchylné na eróziu a zosuvy. Pôdy v aluviálnej časti pri Výrave sú naopak ohrozené premokrením a vyžadujú opatrenia proti podmáčaníu.

Celkový charakter pôdneho krytu ovplyvňuje aj ekologickú stabilitu územia – vyššie položené kambizeme sú viazané na lesné a pasienkové využitie, kým nívne fluvisoly v doline tvoria dôležité produkčné územia a zároveň plnia retenčnú funkciu.

Obrázok č. 8 Pôdne typy na území obce Jablň

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Podľa údajov Štatistického úradu SR (DATAcube, 2025) má katastrálne územie obce Jablň rozlohu 1 186,19 ha. Z toho najväčší podiel tvoria lesné pozemky s výmerou 739,48 ha, čo predstavuje približne 62 % územia obce. Lesy sú teda dominantným prvkom krajiny a plnia významné ekologické, hospodárske aj rekreačné funkcie.

Poľnohospodárska pôda zaberá plochu 384,56 ha (32 % územia). Jej štruktúru tvoria:

- orná pôda – 184,19 ha (takmer 48 % poľnohospodárskej pôdy),
- trvalé trávne porasty (TTP) – 189,39 ha (49 % poľnohospodárskej pôdy),
- záhrady – 10,98 ha (3 % poľnohospodárskej pôdy).

Chmeľnice, vinice ani ovocné sady sa v katastri obce nenachádzajú.

Vodné plochy zaberajú 23,62 ha (2 %), pričom ide predovšetkým o vodné toky a menšie vodné toky. Zastavané plochy a nádvorcia majú rozlohu 25,41 ha (2 %) a ostatné plochy predstavujú 13,12 ha (1 %).

Celková štruktúra pôdneho fondu poukazuje na vyvážený pomer medzi poľnohospodárskym a lesným využitím, s výraznou prevahou lesov, ktoré formujú krajinný ráz obce a poskytujú potenciál pre rekreačné a environmentálne využitie.

Tabuľka č. 4: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území obce Jablň (v ha)

Územie	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvorie	Ostatné plochy
Obec Jablň	1 186,19	384,56	739,48	23,62	25,41	13,12

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Tabuľka č. 5: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu na území obce Jablň (v ha)

Územie	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
Obec Jablň	184,19	0,00	0,00	10,98	0,00	189,39

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Katastrálne územie Jablň má výmeru 1 186 ha. Počet "C" parciel: 957 ks, "E" parciel je 2 851 ks, počet LV: 604 ks, počet vlastníkov: 2 057, počet domov so súpisným číslom: 134 (zdroj: <https://www.skgeodesy.sk/sk/>, 2025)

Geomorfologické pomery

Územie okresu Humenné patrí do sústavy Alpsko-himalájskej geosynklinálnej oblasti, podsústavy Karpát, provincie Východné Karpaty a subprovincie Vonkajšie Východné Karpaty. V rámci tejto subprovincie sa územie okresu zaraďuje do dvoch oblastí: Nízke Beskydy a Vihorlatsko-gutinská oblasť.

Podľa geomorfologického členenia je okres Humenné tvorený štyrmi základnými geomorfologickými celkami:

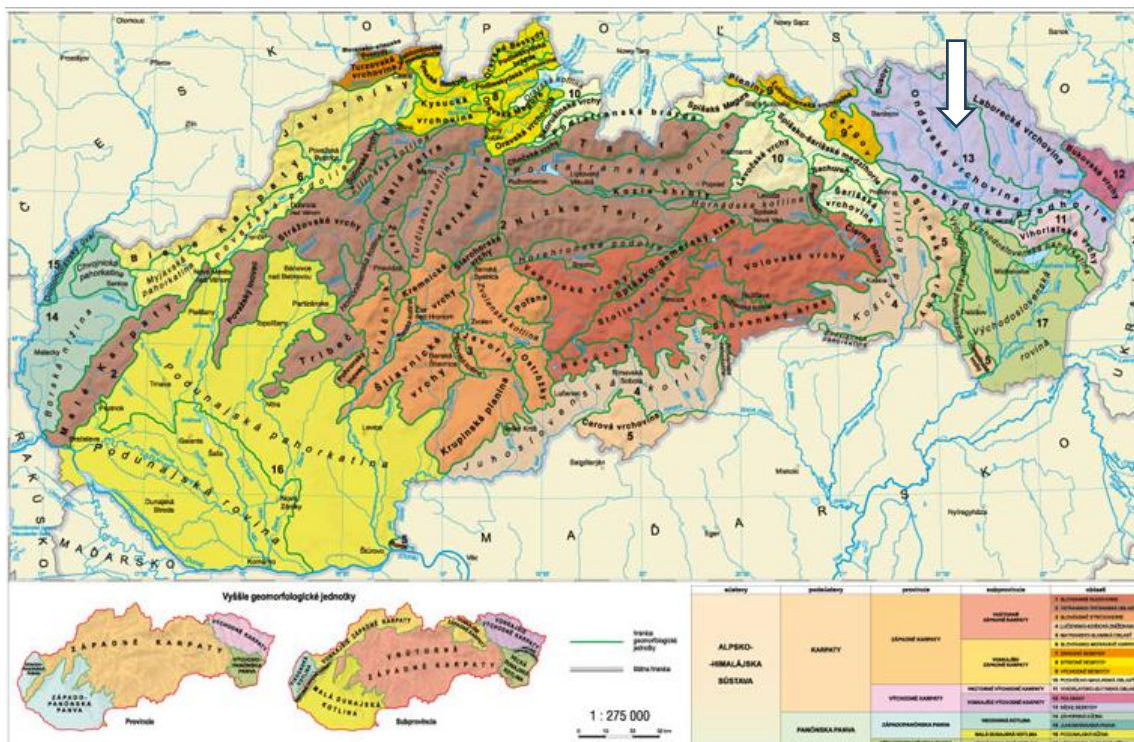
- Vihorlatské vrchy (podcelky Humenské vrchy a Vihorlat),
- Beskydské predhorie (podcelky Humenské podolie a v západnej časti Mernická pahorkatina),
- Ondavská vrchovina,
- Laborecká vrchovina.

Hranica medzi Vihorlatskými vrchmi a Beskydským predhorím je zároveň hranicou medzi vnútornými a vonkajšími Východnými Karpatmi.

Geomorfologická poloha územia je významná aj z hľadiska prírodných procesov a hospodárskeho využívania. Kým juhozápad okresu formuje vulkanický reliéf Vihorlatu s bohatým lesným pokryvom a rekreačným potenciálom, severná a stredná časť okresu je typická flyšovými vrchovinami s mierne zvlneným reliéfom, náchylnými na zosuvy a eróziu. Pre obec Jablň je kľúčové zaradenie do Laboreckej vrchoviny, ktorá určuje jej krajinný charakter – kombináciu lesných porastov, poľnohospodárskych plôch a dolinných nív pri potoku Výrava.

Obrázok č. 9 Mapa geomorfologického členenia SR

Ondavská vrchovina

Ondavská vrchovina je najrozsiahlejšou vrchovinou na Slovensku s rozlohou približne 1 800 km². Má dĺžku asi 87 km a šírku 45 km. Zo západu je ohraničená Ľubovnianskou vrchovinou a Čergovom, na severe hraničí s pohorím Busov a so štátnou hranicou Poľska. Vrchovina má príkrovo-vrásovú stavbu a je budovaná flyšovými horninami – pieskovecami, ílovcami, slieňovcami a bridlicami.

Reliéf Ondavskej vrchoviny je mierne zvlnený, prevažne hladko modelovaný, so striedaním podlhovastých chrbtov a pretiahnutých zníženín – brázd a kotlín. Častými javmi sú kryhové a plošné zosuny, ktoré ovplyvňujú stabilitu svahov. Odlesnené časti sú náchylné na výmolvú eróziu, čo sa odráža na krajinnom obraze (pasienky, lúky, polia). Najvyšším bodom je Smilnienský vrch (750 m n. m.), ktorý smerom na juhovýchod prechádza do pahorkatinného reliéfu.

Pre obec Jablonec má tento celok význam najmä z hľadiska krajinného prepojenia – severozápadná časť katastra preberá črtu ondavského reliéfu. Z geomorfologických javov je dôležité najmä riziko zosuvov na svahoch a plošné podmačkanie pôd v dolinných častiach.

Laborecká vrchovina

Laborecká vrchovina je typický flyšový geomorfologický celok patriaci do oblasti Nízkych Beskýd. Na západe a juhozápade hraničí s Ondavskou vrchovinou, na juhovýchode s Beskydským predhorím, na východe s Bukovskými vrchmi a na severe so štátnou hranicou Poľska. Pokračovaním severne je pohorie Beskid Niski.

Pohorie má príkrovo-vrásovú stavbu. Tvorené je hlavne ílovcami a pieskovecami rôznej litologickej povahy, čo podmieňuje jeho členitý reliéf. Povrch je rozčlenený sústavou chrbtov a erózných brázd. Najvyšším bodom je Vysoký grúň (905 m n. m.). Laborecká vrchovina je zároveň významným rozvodím

– odvodňuje ju rieka Laborec s početnými prítokmi, medzi ktoré patrí aj potok Výrava, pretekajúci obcou Jablň.

Vegetácia je bohatá, prevažne bukovo-jedľová so zastúpením smreka. Vyskytujú sa tu aj vzácne druhy viazané na flyšové biotopy, pričom niektoré sú chránené endemity karpatskej flóry.

Pre obec Jablň je Laborecká vrchovina rozhodujúca, keďže tvorí základ jej reliéfu. Typické sú zvetrané svahy so zosuvmi, aluviálne nivy v doline Výravy a lesné porasty, ktoré stabilizujú svahy. Tento celok priamo ovplyvňuje poľnohospodárske využitie pôdy, riziko povodní a ekologickú stabilitu územia.

Vihorlatské vrchy

Vihorlatské vrchy patria do Vihorlatsko-gutinskej oblasti a sú pohorím sopečného pôvodu, tiahnucim sa od severozápadu k juhovýchodu. Hranicu na západe tvoria Bukovské vrchy a Laborecká vrchovina, na juhu Beskydské predhorie a Východoslovenská pahorkatina.

Vznikli koncom treťohôr – v neogéne – ako dôsledok intenzívnej sopečnej činnosti. Najvyšším vrchom je Vihorlat (1 076 m n. m.). Reliéf je typicky vrchovinný až hornatý, s početnými sopečnými bralami a hrebeňmi. Lesný kryt je prevažne bukový a územie je súčasťou CHKO Vihorlat, zapísanej v sieti UNESCO svetového dedičstva.

Pre obec Jablň majú Vihorlatské vrchy význam najmä ako krajinotvorný prvok juhozápadného horizontu. Hoci priamo do katastra nezasahujú, výrazne formujú vizuálny obraz obce a poskytujú možnosti rekreácie, turistiky a environmentálnej výchovy.

Beskydské predhorie

Beskydské predhorie je geomorfologický celok na východnom Slovensku, takisto súčasť oblasti Nízkych Beskyd. Na dĺžku meria približne 100 km, na šírku 5 – 15 km. Je tvorené flyšovými horninami, ktoré vytvárajú prevažne mierne zvlnený pahorkatinný reliéf. Najvyšším bodom je vrch Hôrka (661 m n. m.), najnižším miestom obce Inovce na východnej hranici, kde Ondava opúšťa územie.

Pre obec Jablň predstavuje Beskydské predhorie prechodný krajinný typ smerom k Ondavskej vrchovine. Využíva sa hlavne na poľnohospodárstvo, ale jeho pôdny kryt je náchylný na eróziu, čo si vyžaduje preventívne pôdoochranné opatrenia.

Geomorfologické členenie obce Jablň

Podľa podrobného členenia patrí katastrálne územie obce Jablň do Laboreckej vrchoviny, ktorá je geomorfologickým celkom oblasti Nízke Beskydy. Tento celok sa prejavuje zvlnenej vrchovinnej krajine s nivami a svahmi, ktoré podmieňujú polohu sídla aj charakter využívania pôdy.

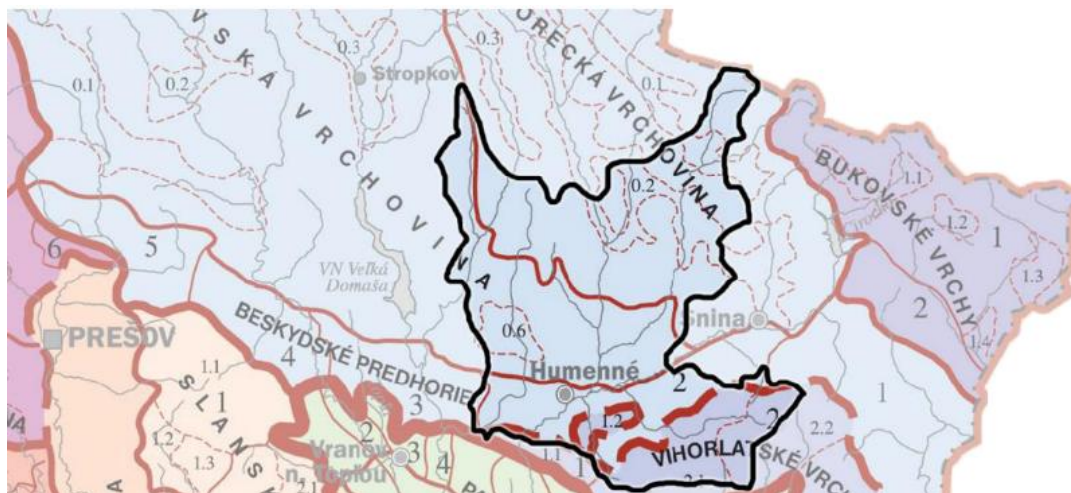
Detailnejšie rozdelenie geomorfologických jednotiek katastrálneho územia obce Jablň je uvedené v tabuľke č. 6

Tabuľka č. 6 Geomorfologické jednotky územia obce Jablň				
Územie	Oblasť	Celok	Podcelok	Časť
Obec Jablň	Nízke Beskydy	Laborecká vrchovina	-	-

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

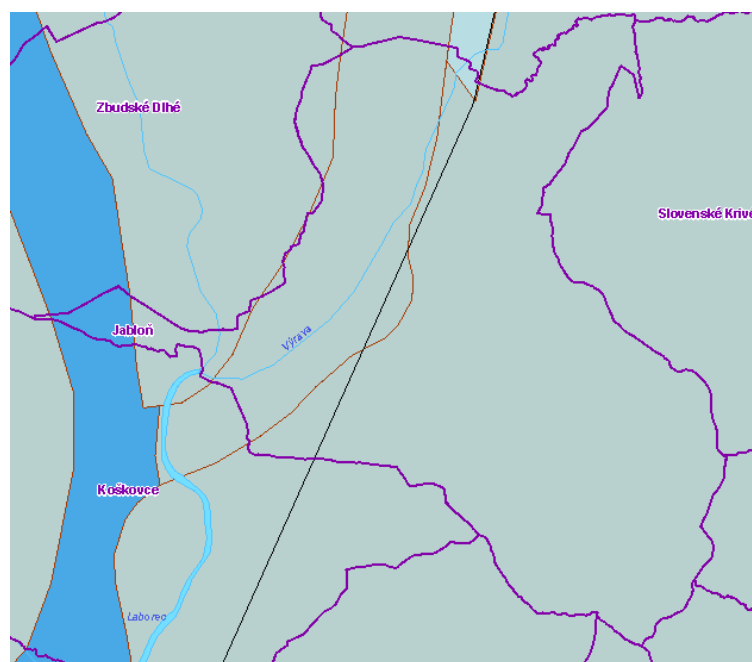
Obrázok č. 9 Mapa okresu Humenné a geomorfologické celky

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Hydrologické pomery

Obrázok č. 10 Vodné toky obce Jablonec, Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Územie obce Jablonec patrí do povodia rieky Bodrog, konkrétne do subpovodia rieky Laborec, ktorá tvorí západnú hranicu katastra. Katastrom pretekajú dva významné vodné toky: rieka Výrava – prechádza priamo intravilánom obce a tvorí jej prirodzenú os, rieka Laborec – preteká západnou časťou katastra, ide o hlavný tok regiónu s významnou odvodňovacou a krajínou tvornou funkciou.

Vodný režim týchto tokov je kolísavý, s jarnými maximami spôsobenými topením snehu a s letnými

povodňovými prietokmi v dôsledku prívalových dažďov. Dolinné časti sú preto náchylné na lokálne povodne a podmáčanie pôd, čo má významný vplyv na využitie krajiny aj osídlenie.

Podzemné vody sú viazané na flyšové horniny a kvartérne náplavy v doline Výravy a Laborca. Ich prietoknosť a hydrogeologická produktivita je podľa Atlasu krajiny SR mierna ($T = 1,0 \cdot 10^{-4} - 1,1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$). Využívajú sa najmä prostredníctvom individuálnych studní, pričom ich zásoby môžu byť v suchších obdobiach limitované.

Hydrologická bilancia povodia Bodrogu (1931 – 1980) uvádza tieto hodnoty:

- priemerný ročný úhrn zrážok: 870 mm,
- z toho odtok: 310 mm (36 %),

- výpar: 560 mm (64 %),
- koeficient odtoku: 0,36.

Tieto parametre poukazujú na výraznú prevahu výparu nad odtokom, čo znamená, že obec je v letnom období náchylná na suchu, zatiaľ čo v jarňých mesiacoch a pri búrkach je ohrozená rýchlymi povodňovými prietokmi.

Význam pre obec Jablonec:

Hydrologické pomery zásadne formujú charakter obce. Rieka Výrava vytvára v intraviláne nielen rizikový faktor povodní, ale aj príležitosť pre rozvoj rekreačných a krajinno-ekologických funkcií. Rieka Laborec predstavuje dopravno-rekreačnú os celého regiónu a jej prítomnosť v katastri zvyšuje prírodný a hospodársky potenciál územia.

Klimatické pomery

Územie obce Jablonec patrí do teplého, mierne vlhkého klimatického okrsku s chladnou zimou, ktorý je charakteristický pre flyšové územia severovýchodného Slovenska. Klíma je determinovaná nadmorskou výškou, členitosťou reliéfu a blízkosťou dolín riek Výrava a Laborec.

Teplotné pomery

- priemerná januárová teplota vzduchu: -3 až -5 °C,
- priemerná ročná teplota aktívneho povrchu pôdy: $8 - 9$ °C,
- počet letných dní (T_{max} nad 25 °C): viac ako 50 dní ročne,
- počet vykurovacích dní: 220 – 280 dní v roku, čo dokumentuje dlhé vykurovacie obdobie.

Zrážky a vlhkosť

- priemerný ročný úhrn zrážok: približne 870 mm,
- absolútne mesačné maximum zrážok: 200 – 250 mm (1951 – 2000),
- klimatický ukazovateľ zavlaženia: -100 až -400 mm → územie má nadbytok zrážok,
- hydrologická bilancia povodia Bodrogu: výpar 64 %, odtok 36 %, koeficient odtoku 0,36.

Slnéčné žiarenie

- priemerná ročná suma globálneho žiarenia: 1150 – 1200 kWh/m²,
- hodnoty predstavujú vhodný potenciál pre využívanie solárnej energie.

Hmla a inverzie

- priemerný ročný počet dní s hmlou: 20 – 50 dní v podhorských polohách,
- v dolinách Laborca a Výravy sa počet zvyšuje na 60 – 85 dní, čo poukazuje na častý výskyt teplotných inverzií a vyššiu vzdušnú vlhkosť.

Význam pre obec Jablonec

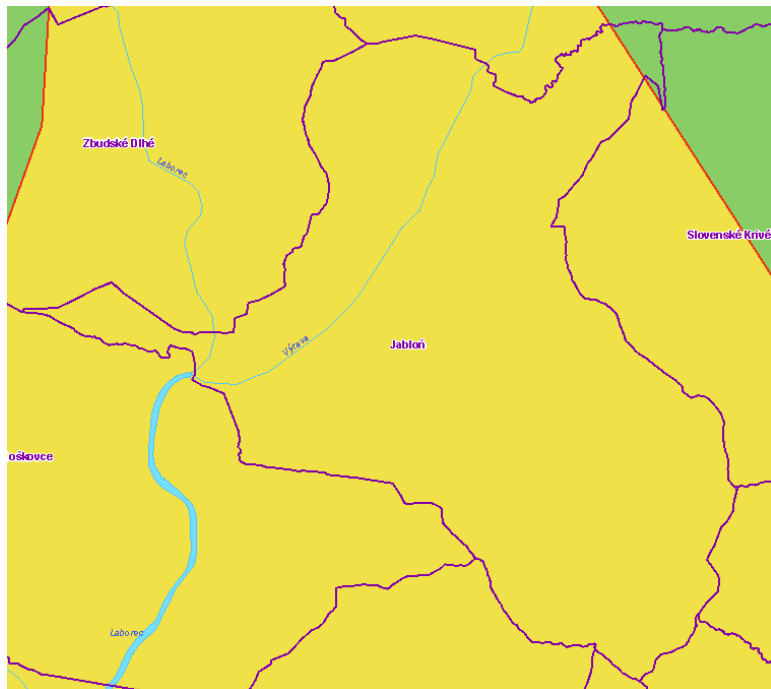
Klimatické podmienky determinujú hospodárske a ekologické využitie územia:

- nadbytok zrážok zlepšuje zásobenie pôd vodou, ale zároveň zvyšuje riziko podmáčania a lokálnych povodní,
- mierne teplé letá sú priaznivé pre pestovanie obilnín, zemiakov a krmovín,

- dlhé a chladné zimy zvyšujú energetické nároky domácností,
- častý výskyt hmiel v dolinách ovplyvňuje kvalitu ovzdušia a dopravu,
- dostatočná intenzita slnečného žiarenia poskytuje potenciál pre rozvoj obnoviteľných zdrojov energie a podporuje záhradnícke a rekreačné aktivity.

Obrázok č. 11 Klimatické oblasti na území obce Jablň

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002 <https://app.sazp.sk/atlassr/>

Ochrana prírody a krajiny, životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu preoptimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju zdravú aj pre budúce pokolenie. Ochrana prírody a krajiny s vyčlenením územnej a druhovej ochrany, ako aj ochrany stromov zabezpečuje zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorého hlavným poslaním je obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Pôvodné geoekosystémy boli v záujmovom území značne pozmenené predovšetkým vplyvom rozvoja poľnohospodárskej výroby, výstavby bytov a komunikácií. Napriek tomu sa v riešenom území nachádza niekoľko lokalít a objektov, ktoré sú svojou hodnotou veľmi významné a sú vyhlásené za chránené.

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany

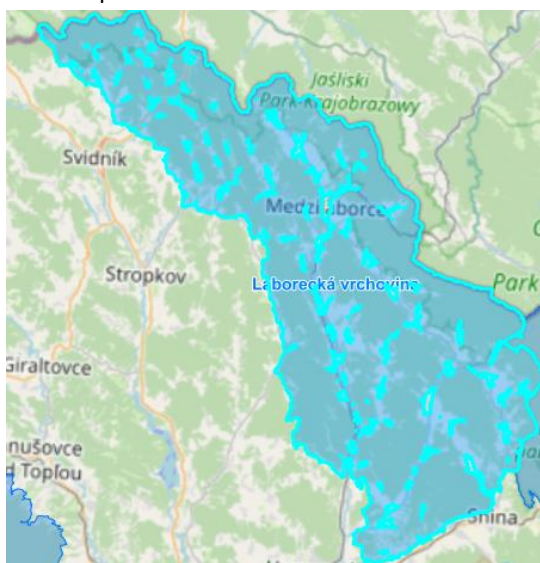
týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: územia európskeho významu a chránené vtáčie územia.

Priamo do riešeného územia obce Jablón zasahujú toto chránené vtáčie územie patriace do sústavy Natura 2000:

Laborecká vrchovina

Kód územia:	SKCHVU011
Kategória:	Chránené vtáčie územie
Rozloha (ha):	102 813,9100
Rok vyhlásenia:	2009
Kraj:	Prešovský
Správca územia:	ŠOP SR, Správa CHKO Východné Karpaty

Obrázok č. 12 Mapa chráneného územia CHVÚ Laborecká vrchovina

Obrázok č. 13 Mapa chráneného územia CHVÚ Laborecká vrchovina – detail k.ú. Jablón

Zdroj: www.soprs.sk (OpenStreetMap)

Rastlinstvo a živočíšstvo

Územie obce Jablň sa nachádza v rámci provincie listnatých lesov, konkrétne v podkarpatskom úseku. Potenciálna prirodzená vegetácia je tu rozmanitá a zodpovedá najmä podmienkam flyšového pohoria a nívných oblastí Laborca a Výravy. Dominantné sú karpatské dubovo-hrabové lesy a podhorské bukové lesy, ktoré pokrývajú svahové polohy s vyššou nadmorskou výškou a poskytujú stabilné prostredie pre lesné ekosystémy. V nižšie položených častiach, najmä v nivách vodných tokov, sa nachádzajú jelšové lesy a jaseňovo-brestovo-dubové porasty, ktoré patria k typickým tvrdým lužným lesom.

Významnú súčasť rastlinstva tvoria aj lužné a nívné spoločenstvá, ktoré sa viažu na aluviálne oblasti Laborca a Výravy. Tieto ekosystémy sa vyznačujú mozaikovitou štruktúrou s výskytom jelší, jaseňov a topoľov, ktoré dopĺňajú husté porasty bylinného poschodia. Z ekologického hľadiska predstavujú dôležitý biotop pre hniezdenie vtákov, úkryt pre obojživelníky a významnú migračnú trasu pre ryby a vodné živočíchy. Vďaka vysokej pôdnej vlhkosti sú tieto porasty veľmi produktívne a tvoria stabilizačný prvok vodného režimu krajiny.

Okolie obce má charakter lesostepného a podhorského prostredia, kde sa striedajú poľnohospodárske plochy s menšími lesnými komplexmi. Poľnohospodárska činnosť (orná pôda, lúky a pasienky) vytvára otvorenú krajinu, ktorá poskytuje vhodné prostredie pre druhy viazané na kultúrnu step – napríklad zajac poľný, bažant či jarabica. Trvalé trávne porasty sú dôležité pre tradičnú pastvu a udržiavajú pestrú kvetenu, medzi ktorou možno nájsť viaceré liečivé a medonosné rastliny.

Zo živočíšnej ríše je územie typické bohatým spektrom vtáctva, od bežných spevavcov ako sýkorky, drozdy a stehlíky, až po dravce, ktoré využívajú otvorené priestranstvá na lov – myšiak lesný, krkavec alebo jastrab. Vlhké lesné a riečne biotopy poskytujú podmienky aj pre vodné vtáctvo a obojživelníky, ktoré sú indikátormi ekologickej kvality prostredia. Prítomnosť vlka dravého zároveň dokazuje, že v širšom okolí sa zachovali pomerne nedotknuté lesné komplexy schopné udržať populáciu veľkých šeliem. Významná je aj prítomnosť vzácných druhov bezstavovcov, ako je Perla pallida (Plecoptera), viazaná na čisté horské potoky, čo poukazuje na relatívne dobrý stav vodných biotopov v regióne.

Územie obce je zároveň súčasťou karpatskej migračnej cesty živočíchov, ktorá umožňuje prirodzené šírenie druhov medzi pohoriami Východných Karpát. Táto skutočnosť má veľký význam pre zachovanie biodiverzity, keďže umožňuje genetickú výmenu populácií a podporuje stabilitu ekosystémov. Lokalita sa tak vyznačuje vysokou ekologickou hodnotou a je neoddeliteľnou súčasťou širšieho prírodného prostredia okresu Humenné.

2. Obyvateľstvo

Z hľadiska plánovania rozvoja obce Jablonec je dôležitá podrobná analýza demografického vývoja samotného územia obce. Jednotlivé vekové kohorty samosprávy, determinujú štruktúru a dopyt po samotných verejných službách a verejnej infraštruktúre a vytvárajú priame predpoklady spotreby, ale aj zabezpečenia rovnako komerčných služieb. Vhodnými nástrojmi je možné v konečnom dôsledku dosiahnuť výsledky, ktoré spôsobia pozitívne efekty sociálne, ekonomické a environmentálne.

2.1. Demografický vývoj

Demografický vývoj obce Jablonec je kľúčovým ukazovateľom, ktorý ovplyvňuje ďalšie oblasti rozvoja – od školstva, cez občiansku vybavenosť až po plánovanie technickej infraštruktúry.

Tabuľka č. 7 poukazuje na základnú charakteristiku obce k 30. 6. 2024. V obci Jablonec žilo 376 obyvateľov, čo predstavuje hustotu obyvateľstva 31,7 osôb na km². V porovnaní s okresom Humenné (77,53 os./km²), Prešovským krajom (90,21 os./km²) a Slovenskou republikou ako celkom (110,58 os./km²) ide o výrazne nižšie hodnoty, ktoré potvrdzujú vidiecky charakter obce.

Tabuľka č. 7 Základná charakteristika obce k 30.06.2024				
	Okres	Rozloha m2	Hustota obyvateľstva (osoba na 1 km2)	Počet trvale bývajúcего obyvateľstva k 30.6.
Obec Jablonec	Humenné	11 861 916	31,7	376
Okres Humenné	-	754 237 892	77,53	58 472,5
Prešovský kraj	-	8 972 799 374	90,21	809 409
Slovenská republika	-	49 033 983 561	110,58	5 422 069

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Dlhodobý trend vývoja hustoty obyvateľstva zachytáva Tabuľka č. 8, podľa ktorej sa hodnota v období 2015 – 2024 pohybovala v rozmedzí od 31,7 do 34,99 osôb na km². Najvyššia hustota obyvateľstva bola zaznamenaná v roku 2015 (34,99 os./km²), odvtedy pozorujeme postupný pokles.

Tabuľka č. 8 Hustota obyvateľstva obce k 31.12. (osoba na km2)										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jablonec	34,99	34,35	33,89	33,59	33,43	33,22	32,54	31,78	31,7	31,7

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

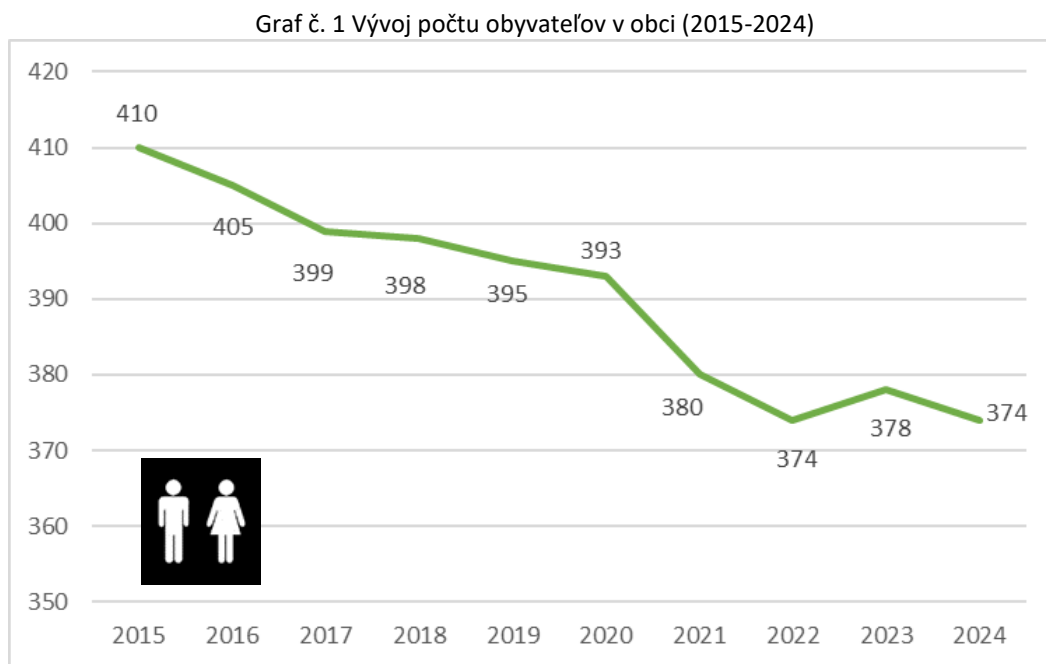
Podrobnejší pohľad poskytuje Tabuľka č. 9, ktorá prezentuje vývoj počtu obyvateľov obce podľa pohlavia. V roku 2015 žilo v obci 410 obyvateľov, pričom v roku 2024 sa ich počet znížil na 374. Ide o pokles o 8,8 % za sledované obdobie. Z hľadiska ročných zmien bol najvýraznejší pokles zaznamenaný v roku 2021 (-13 obyvateľov).

Tabuľka č. 9 Stav obyvateľstva obce k 31.12.										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spolu	410	405	399	398	395	393	380	374	378	374
muži	184	182	181	181	178	176	173	169	170	169
ženy	226	223	218	217	217	217	207	205	208	205

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

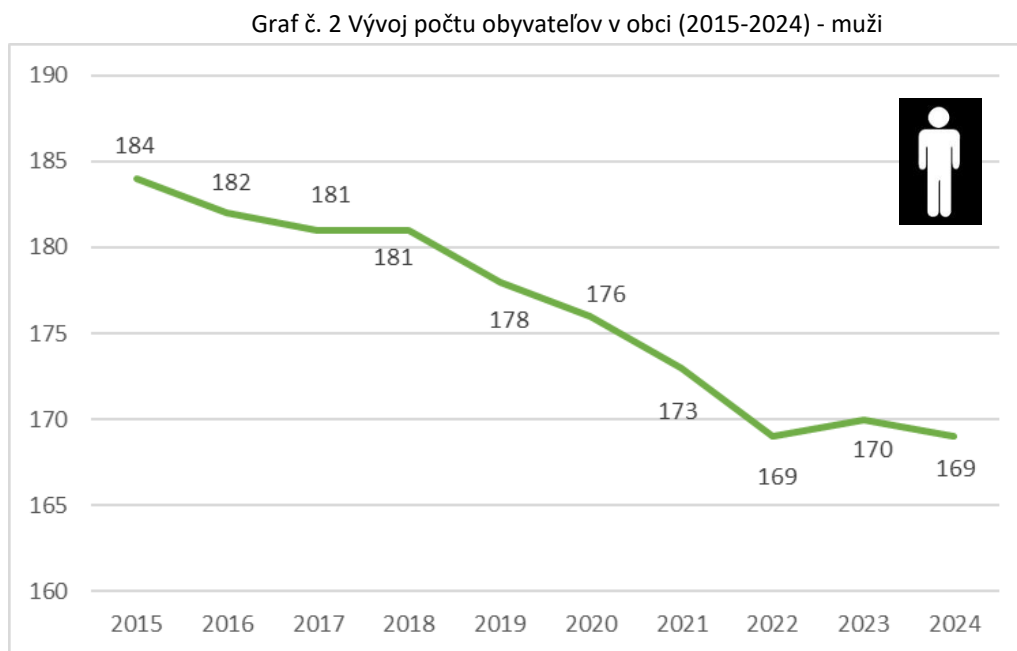

Graf č. 1 jasne dokumentuje klesajúci trend počtu obyvateľov obce v období 2015 – 2024. Z pôvodných 410 osôb klesol počet obyvateľov na 374, čo signalizuje demografické oslabovanie obce.

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

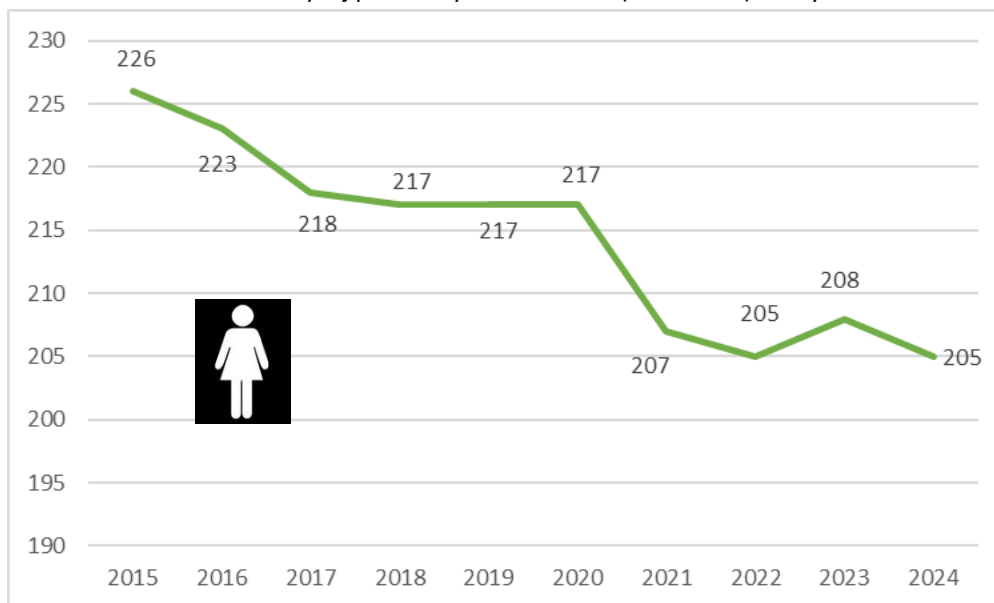
Rozdiely medzi pohlaviami ilustrujú Graf č. 2 a č. 3. Zatiaľ čo počet mužov sa v sledovanom období znížil zo 184 (2015) na 169 (2024), teda o 15 osôb, počet žien klesol z 226 na 205, čo predstavuje pokles o 21 osôb. V obci tak dlhodobo prevažuje počet žien, čo potvrdzuje aj priebežná štatistika v jednotlivých rokoch.

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Graf č. 3 Vývoj počtu obyvateľov v obci (2015-2024) - ženy

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Prírodný a migračný pohyb obyvateľstva

Tabuľka č. 10 dokumentuje vývoj počtu obyvateľov obce Jablonec nad Jabolom medzi rokmi 2015 a 2024 a zároveň zmeny vekovej štruktúry obyvateľstva. Z údajov vyplýva, že celkový počet obyvateľov klesol zo 410 v roku 2015 na 374 v roku 2024, čo predstavuje pokles o 36 osôb. Tento trend sa odráža aj na indexe starnutia, ktorý sa zvýšil z hodnoty 33,12 % v roku 2015 na 40,04 % v roku 2024. Obec tak čelí nielen úbytku obyvateľstva, ale aj postupnému zvyšovaniu podielu starších vekových skupín.

Tabuľka č. 10 Vývoj počtu obyvateľov a zmeny vekových štruktúr obyvateľstva na území obce

	Počet obyvateľov k 31.12.		Prírastok obyvateľstva k 31.12.2024			Index starnutia (percento)	
	2015	2024	Celkový	z toho prírodný prírastok	z toho migračné saldo	2015	2024
Obec Jablonec nad Jabolom	410	374	-4	-5	1	33,12	40,04

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Tabuľka č. 11 Prehľad pohybu obyvateľstva obce k 31.12.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Živonarodení	2	1	0	1	4	1	1	2	2	5
Zomretí	7	5	6	5	7	4	9	5	4	10
Prírodný prírastok	-5	-4	-6	-4	-3	-3	-8	-3	-2	-5
Priťahovaní	2	1	4	6	8	5	1	4	10	3
Vystaňovaní	7	2	4	3	8	4	5	7	4	2
Migračné saldo	-5	-1	0	3	0	1	-4	-3	6	1
Celkový prírastok	-10	-5	-6	-1	-3	-2	-12	-6	4	-4

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Prirodzený prírastok obyvateľstva, zachytený v tabuľke č. 11 a v grafe č. 4, bol počas sledovaného obdobia väčšinou negatívny. Najnižšie hodnoty dosiahol v roku 2021 (-8) a v roku 2015 (-5). Jediný výraznejšie priaznivý výsledok sa objavil v roku 2023, kedy prirodzený prírastok dosiahol -2, teda relatívne najnižší úbytok. Tento stav je dôsledkom nízkej pôrodnosti a relatívne stabilnej, no vyššej miery úmrtnosti.

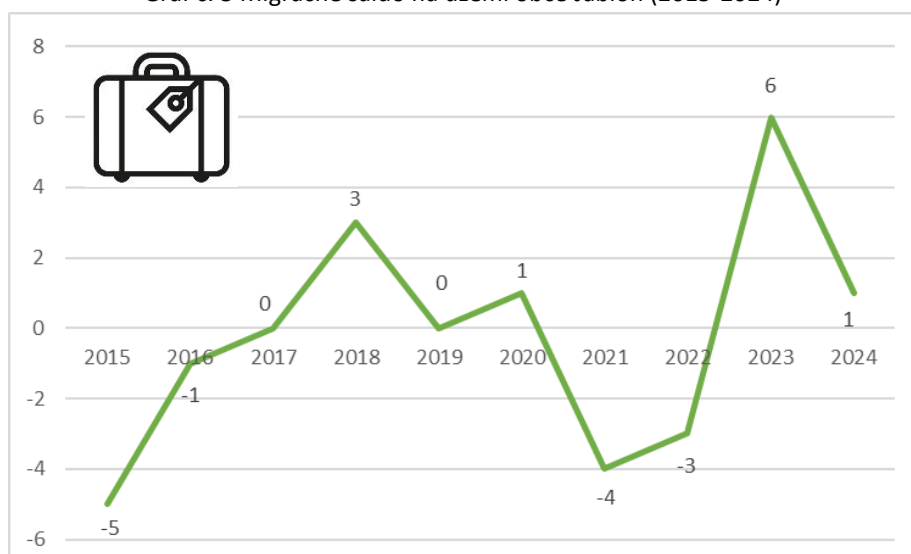
Graf č. 4 Prirodzený prírastok na území obce Jablonec nad Jizerou (2015-2024)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Migračné saldo (graf č. 5) malo kolísavý priebeh. V rokoch 2015 a 2021 dosiahlo záporné hodnoty (-5 a -4), čo znamená, že z obce sa viac ľudí odsťahovalo ako prisťahovalo. Naopak, pozitívne migračné saldo bolo zaznamenané v rokoch 2018 (+3), 2020 a 2024 (+1), no najmä v roku 2023 (+6). Tieto výsledky poukazujú na určitý potenciál obce pri získavaní nových obyvateľov, avšak tento trend zatiaľ nedokázal kompenzovať celkový prirodzený úbytok.

Graf č. 5 Migračné saldo na území obce Jablonec nad Jizerou (2015-2024)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Sobášnosť, rozvodovosť a umelé potraty

Z tabuľky č. 12 vyplýva, že sobášnosť v obci Jablonec je vzhľadom na jej veľkosť relatívne stabilná, pričom počas sledovaného obdobia 2015 – 2024 boli sobáše evidované takmer každý rok. Najvyšší počet sobášov bol zaznamenaný v roku 2019 a 2022 - 2023 (po 3 sobáše), naopak v rokoch 2021 a 2024 neboli evidované žiadne. V porovnaní s okresom Humenné a Prešovským krajom je počet sobášov v obci nízky, čo je prirodzené vzhľadom na jej populačnú veľkosť.

Tabuľka č. 12 Počet sobášov										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Obec Jablonec	1	1	2	2	3	1	0	3	3	0
Okres Humenné	336	356	357	328	336	286	328	329	332	275
Prešovský kraj	4839	5006	5187	4964	4944	3916	4404	4760	4362	4035

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Rozvodovosť v obci je nulová – tabuľka č. 13 jasne dokumentuje, že v sledovanom období 2015 – 2024 neboli v obci Jablonec zaznamenané žiadne rozvody. Tento údaj poukazuje na stabilitu manželstiev a môže byť pozitívnym ukazovateľom z hľadiska sociálnej kohézie a rodinných vzťahov. Na úrovni okresu aj kraja však rozvodovosť vykazuje každoročný výskyt a jej počty sa pohybujú v stovkách prípadov ročne.

Tabuľka č. 13 Počet rozvodov										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Obec Jablonec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Okres Humenné	88	80	88	106	96	73	67	83	77	85
Prešovský kraj	1037	956	1023	1003	1094	996	975	989	1050	1026

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

V prípade umelých potratov (tabuľka č. 14) boli v obci evidované len dve udalosti – v rokoch 2021 a 2023. Ide o výnimočné prípady, ktoré potvrdzujú, že v malých obciach býva výskyt takýchto javov nízky a ich štatistická hodnota je marginálna. V okrese Humenné aj v Prešovskom kraji sa počty pohybujú na vyššej úrovni, čo je odrazom väčšej populácie a širšieho zastúpenia žien v reprodukčnom veku.

Tabuľka č. 14 Počet umelých potratov										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Obec Jablonec	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Okres Humenné	87	90	83	64	61	49	33	51	42	31
Prešovský kraj	1202	1256	1078	1096	713	637	652	665	664	607

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Celkovo možno konštatovať, že demografické ukazovatele obce Jablonec sú typické pre malé vidiecke obce s nízkou populačnou základňou. Sobášnosť je pravidelná, rozvodovosť nulová a umelé potraty sú zriedkavým javom. Tieto faktory spolu vytvárajú obraz komunity, ktorá si do značnej miery zachováva tradičný rodinný charakter.

Index starnutia a veková štruktúra obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka č. 15 dokumentuje počet obyvateľov obce Jablonec nad Jabolom vo vybraných vekových skupinách (predproduktívny, produktívny a poproduktívny vek) za obdobie rokov 2015 – 2024. Dôležitým ukazovateľom je aj index starnutia, ktorý vyjadruje pomer osôb v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) k osobám v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov). Hodnoty indexu starnutia v obci sú v sledovanom období relatívne vysoké, čo poukazuje na postupné starnutie populácie.

Tabuľka č. 15 Počet obyvateľov obce Jablonec nad Jabolom vo vybraných vekových skupinách										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Predproduktívny vek	42	37	34	32	37	37	33	32	34	40
Produktívny vek	308	309	303	303	292	288	285	277	274	267
Poproduktívny vek	60	59	62	63	66	68	62	65	70	67
Index starnutia v %	142,86	159,46	182,35	196,88	178,38	183,78	187,88	203,13	205,88	167,5

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Z tabuľky vyplýva, že počet obyvateľov v predproduktívnom veku (deti a mládež do 14 rokov) dlhodobo osciluje, avšak v roku 2024 je ich 40, čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2023 (34). V produktívnom veku (15 – 64 rokov) bol zaznamenaný pokles z hodnoty 309 v roku 2015 na 267 v roku 2024, čo je trend, ktorý má priamy dosah na ekonomickú aktivitu a potenciál pracovnej sily v obci. V poproduktívnom veku (65 a viac rokov) sa počet obyvateľov pohybuje v rozmedzí 59 – 70, čo signalizuje stabilne rastúcu skupinu seniorov.

Index starnutia sa pohyboval v roku 2015 na úrovni 142,86 %, no v roku 2023 dosiahol až 205,88 %. To znamená, že na 100 detí v predproduktívnom veku pripadalo vyše 200 seniorov v poproduktívnom veku. V roku 2024 hodnota indexu mierne klesla na 167,5 %, avšak stále predstavuje vysokú hodnotu, ktorá poukazuje na nepriaznivý demografický trend starnutia obyvateľstva.

Nasledujúca tabuľka č. 16 detailne prezentuje vývoj počtu obyvateľov podľa päťročných vekových skupín, porovnávajúc stav v roku 2015 a 2024.

Tabuľka č. 16 Vekové skupiny obyvateľov obce Jablonec nad Jabolom				
Veková štruktúra obyvateľstva k 31. 12.				
Vekové skupiny	Muži (2015)	Ženy (2015)	Muži (2024)	Ženy (2024)
4 a menej	3	5	11	5
5 - 9 rokov	7	11	9	2
10 – 14 rokov	11	5	6	7
15 – 19 rokov	12	9	3	13
20 – 24 rokov	12	14	13	6
25 – 29 rokov	16	13	8	8
30 – 34 rokov	15	16	12	11
35 – 39 rokov	14	23	13	11
40 – 44 rokov	14	26	13	14
45 – 49 rokov	11	23	13	29
50 – 54 rokov	19	22	13	27
55 – 59 rokov	14	10	11	18

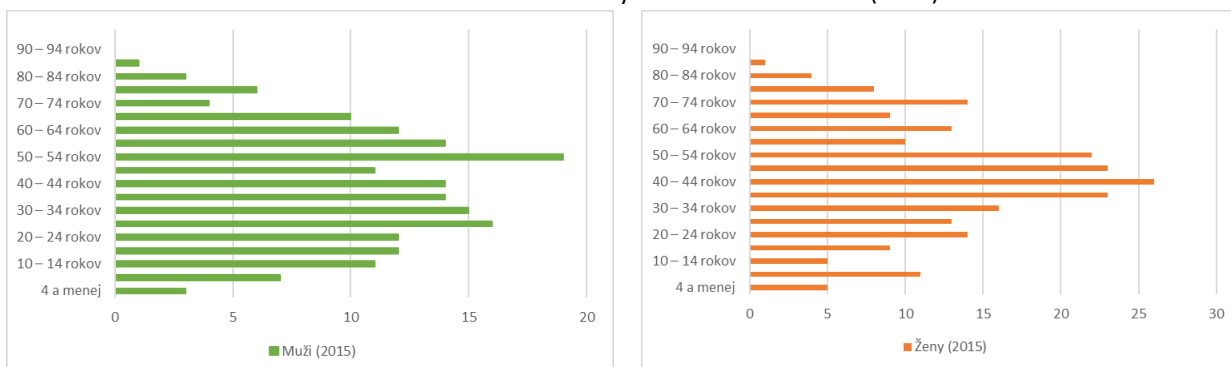
60 – 64 rokov	12	13	15	16
65 – 69 rokov	10	9	11	12
70 – 74 rokov	4	14	9	10
75 – 79 rokov	6	8	6	7
80 – 84 rokov	3	4	2	3
85 – 89 rokov	1	1	1	5
90 – 94 rokov	0	0	0	1
95 a viac	0	0	0	0

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Z tabuľky vyplýva, že v roku 2015 bol najpočetnejšou vekovou skupinou u mužov interval 50 – 54 rokov (19 osôb), kým v roku 2024 sa najviac mužov presunulo do vekovej kategórie 60 – 64 rokov (13 osôb). Tento posun odzrkadľuje prirodzený proces starnutia populácie. Pri ženách sa v roku 2015 najväčšie zastúpenie nachádzalo vo vekovej kategórii 40 – 44 rokov (26 žien), no v roku 2024 už dominujú ženy vo veku 45 – 49 rokov (29 žien). Tento vývoj naznačuje, že ženy v obci majú tendenciu dožívať sa vyššieho veku než muži, čo sa potvrdzuje aj v skupinách nad 70 rokov, kde je zastúpenie žien vyššie.

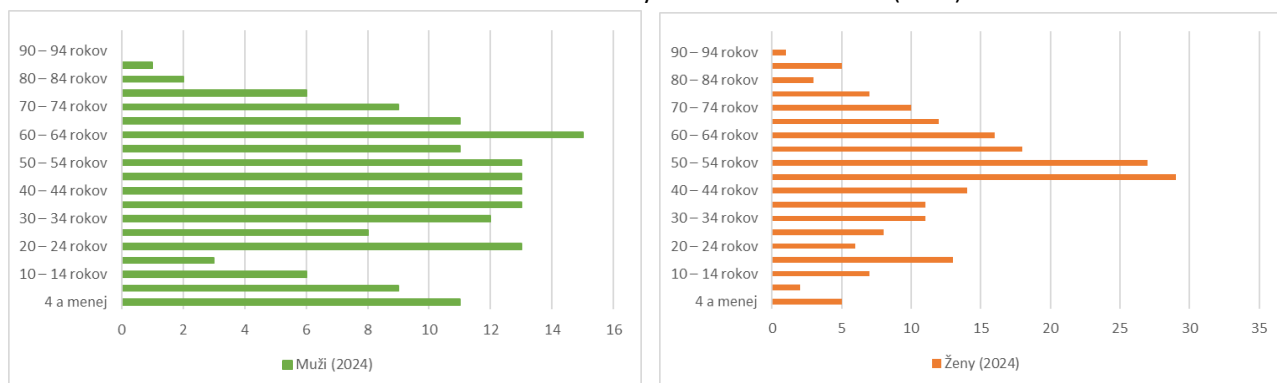
Celkovo možno konštatovať, že obec Jablonec čelí procesu demografického starnutia, ktorý má priamy dosah na jej budúci rozvoj. Znižujúci sa podiel detí a mladých ľudí spolu s poklesom počtu obyvateľov v produktívnom veku môže v budúcnosti predstavovať výzvu pre školstvo, pracovný trh, sociálne služby a zdravotníctvo.

Graf č. 6 Veková štruktúra obyvateľstva obce Jablonec (2015)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Graf č. 7 Veková štruktúra obyvateľstva obce Jablonec (2024)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 má obec Jablonec výrazne homogénnu národnostnú štruktúru. Dominantné zastúpenie má slovenská národnosť, ku ktorej sa hlási až 98,47 % obyvateľov (386 osôb). Okrem toho v obci žije aj malé zastúpenie obyvateľov rusínskej národnosti (1,02 %, čo predstavuje 4 osoby). Pri sčítaní v roku 2021 bolo u 0,51 % obyvateľov (2 osoby) nezistené národnostné zaradenie.

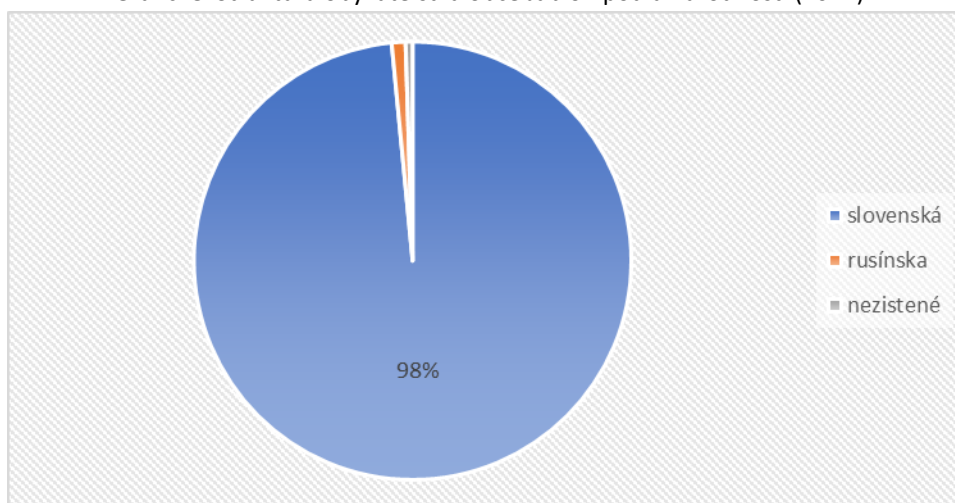
Tabuľka č. 17 Bývajúce obyvateľstvo obce Jablonec podľa národnosti v %	
slovenská	98,47
maďarská	0
rómska	0
rusínska	1,02
česká	0
ukrajinská	0
nemecká	0
moravská	0
poľská	0
ruská	0
ostatné	0
nezistené	0,51

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Tabuľka č. 17 a graf č. 8 jasne ukazujú, že obec Jablonec patrí k obciam s veľmi homogénnym etnickým zložením, kde takmer celé obyvateľstvo tvorí slovenská národnosť. Menšinové zastúpenie rusínskej národnosti je však významné z pohľadu kultúrnej identity a tradícií regiónu, keďže Rusíni patria k tradičným etnickým skupinám severovýchodného Slovenska.

Homogénna národnostná štruktúra obce prispieva k posilňovaniu miestnych tradícií a zvyklostí, no zároveň vytvára priestor pre zachovávanie a podporu kultúrnej rozmanitosti prostredníctvom aktívnej spolupráce so širším regiónom, kde je rusínska menšina zastúpená výraznejšie.

Graf č. 8 Štruktúra obyvateľstva obce Jablonec podľa národnosti (2021)

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Náboženské vyznanie obyvateľstva

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 je obec Jablonec z hľadiska náboženského vyznania relatívne homogénna, s jasne dominantným zastúpením rímskokatolíckej cirkvi. K tomuto vierovyznaniu sa prihlásilo až 85,2 % obyvateľov (334 osôb), čo dokazuje silné postavenie katolíckej tradície a význam cirkevného života v každodennom fungovaní obce.

Menšie zastúpenie má gréckokatolícka cirkev (3,83 %), ako aj pravoslávna cirkev (1,28 %) a reformovaná kresťanská cirkev (0,26 %). Ich prítomnosť poukazuje na historickú i kultúrnu rozmanitosť regiónu, aj keď v obci ide len o marginálnu časť obyvateľstva.

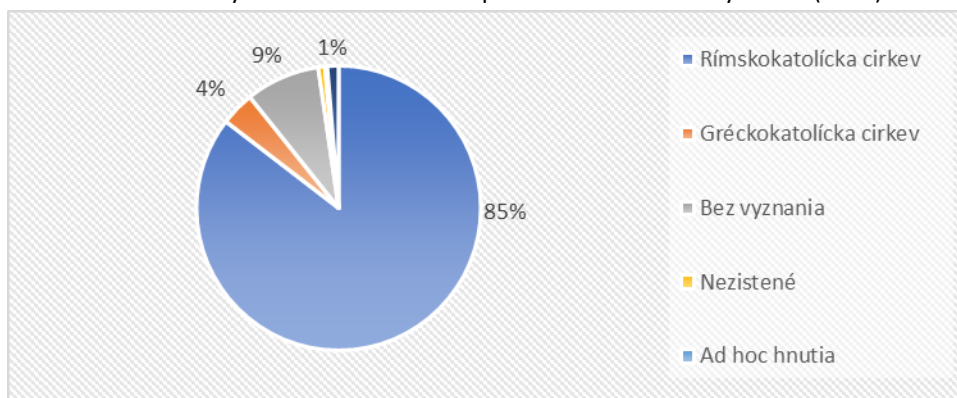
Významnú skupinu tvoria obyvatelia, ktorí sa prihlásili k možnosti bez vyznania (8,42 %). Tento podiel odzrkadľuje trend rastúcej sekularizácie spoločnosti, kedy sa časť obyvateľov nehlási k žiadnej cirkvi alebo náboženskému spoločenstvu. Nezanedbateľný je aj podiel nezistených (0,77 %) či obyvateľov zaradených pod kategóriu Ad hoc hnutia (0,26 %).

Z údajov v tabuľke č. 18 a grafe č. 9 vyplýva, že obec Jablonec má síce dominantne katolícky charakter, no v menšej miere je prítomná aj náboženská pluralita. Tento stav má význam pre fungovanie miestnej komunity, organizáciu duchovného a kultúrneho života a môže sa odraziť aj v dopyte po rôznych formách spoločenských a komunitných podujatí.

Tabuľka č. 18 Bývajúce obyvateľstvo obce Jablonec podľa náboženského vyznania v %	
Rímskokatolícka cirkev	85,2
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0
Gréckokatolícka cirkev	3,83
Reformovaná kresťanská cirkev	0,26
Pravoslávna cirkev	1,28
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0
Ad hoc hnutia	0,26
Bez vyznania	8,42
Nezistené	0,77

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Graf č. 9 Obyvateľstvo obce Jablonec podľa náboženského vyznania (2021)

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Náboženská štruktúra tak odráža jednak historické korene obce, jednak aktuálne spoločenské trendy, pričom katolícka tradícia naďalej tvorí základ identity väčšiny obyvateľov Jablonec.

2.2. Vzdelanie a zamestnanosť

Dôležitým ukazovateľom ovplyvňujúcim kvalitu života a spotrebu verejných služieb je dosiahnuté vzdelanie obyvateľov. Vyššia úroveň vzdelania spravidla súvisí s lepšou zamestnateľnosťou, vyššími príjmami, ale aj s pozitívnym vzťahom k celoživotnému vzdelávaniu, kultúre a športovým aktivitám. V podmienkach Slovenskej republiky je však stále prítomný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych obyvateľov vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet obyvateľov v postproduktívnom veku. To sa následne premieta aj do verejných financií a kvality života v obci.

Tabuľka č. 19 Štruktúra obyvateľov podľa vzdelania v obci Jablonec v počte	
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	21
základné	64
stredné odborné uč. (bez maturity)	76
úplné stredné (s maturitou)	103
vyššie odborné vzdelanie	24
vysokoškolské	62
bez školského vzdelania (15+ rokov)	38
nezistené	4

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

V tabuľke č. 19 je spracovaná štruktúra obyvateľov obce Jablonec podľa dosiahnutého vzdelania. Najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia s úplným stredným vzdelaním s maturitou (103 osôb), čo predstavuje 26 %. Nasleduje skupina obyvateľov so stredným odborným vzdelaním bez maturity (76 osôb, 19 %) a základným vzdelaním (64 osôb, 16 %). Významný je aj podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov (62 osôb, 16 %), čo dokazuje narastajúcu úroveň vzdelania v porovnaní s predchádzajúcimi generáciami.

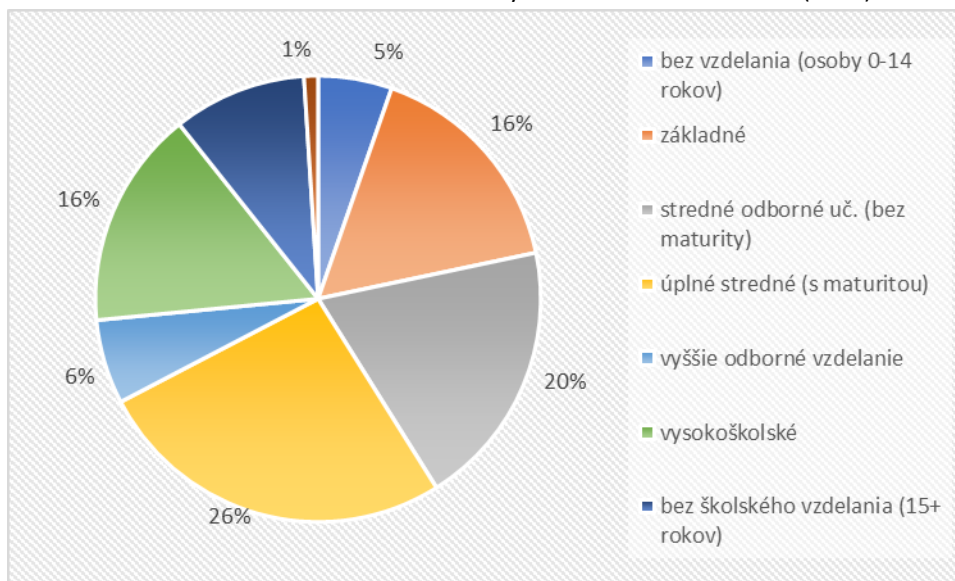
Menšiu časť populácie tvoria obyvatelia s vyšším odborným vzdelaním (24 osôb, 6 %) a osoby bez školského vzdelania staršie ako 15 rokov (38 osôb, 10 %). Osobitnú kategóriu predstavujú deti v predproduktívnom veku, ktoré ešte nevstúpili do vzdelávacieho procesu (21 osôb). Nezanedbateľný je aj údaj o obyvateľoch s nezistenou úrovňou vzdelania (4 osoby).

Graf č. 10 zobrazuje vzdelanostnú štruktúru obyvateľov obce Jablonec v percentuálnom vyjadrení. Z grafu je zrejmé, že obec má vyváženú štruktúru medzi obyvateľmi so stredoškolským vzdelaním a obyvateľmi s vysokoškolským vzdelaním. Tento trend naznačuje, že Jablonec má potenciál pre zvyšovanie kvality pracovnej sily, avšak výzvou zostáva skupina obyvateľov s ukončeným len základným vzdelaním a bez vzdelania, ktorá môže v budúcnosti predstavovať riziko vyššej nezamestnanosti alebo sociálnej závislosti.

Celková vzdelanostná štruktúra obce ukazuje, že Jablonec má dostatočný ľudský potenciál pre rozvoj, no zároveň je potrebné podporovať vzdelávacie programy a spoluprácu s okolitými vzdelávacími inštitúciami, aby sa posilnila konkurencieschopnosť a kvalita pracovnej sily obyvateľov obce.

Graf č. 10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Jablonec v % (2021)

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Ekonómická aktivita obyvateľstva

Podľa štatistických údajov o ekonomickej aktivite obyvateľstva obce Jablonec za sledované obdobie 2015 – 2024 je možné pozorovať mierne, no významné zmeny vo vekovej štruktúre. Podiel ekonomicky aktívnych občanov mierne klesol, čo je dlhodobý trend typický pre väčšinu vidieckych obcí Slovenska.

Tabuľka č. 20 Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Jablonec k 31.12. v %

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Predproduktívny vek (0-14)	10,24	9,14	8,52	8,04	9,37	9,41	8,68	8,56	8,99	10,7
Produktívny vek (15-64)	75,12	76,3	75,94	76,13	73,92	73,28	75	74,06	72,49	71,39
Poproduktívny vek (65 a viac)	14,63	14,57	15,54	15,83	16,71	17,3	16,32	17,38	18,52	17,91

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Z tabuľky č. 20 je zrejmé, že:

Predproduktívny vek (0–14 rokov)

- *podiel detí v populácii najskôr klesal z 10,24 % (2015) na minimum 8,04 % (2018), no v posledných rokoch opäť rastie a v roku 2024 dosiahol 10,7 %. Tento vývoj naznačuje miernu obnovu mladšej generácie.*

Produktívny vek (15–64 rokov)

- *najpočetnejšia skupina obyvateľstva, ktorá postupne klesá z 75,12 % (2015) na 71,39 % (2024). Pokles je zreteľný najmä po roku 2019 a odráža starnutie populácie.*

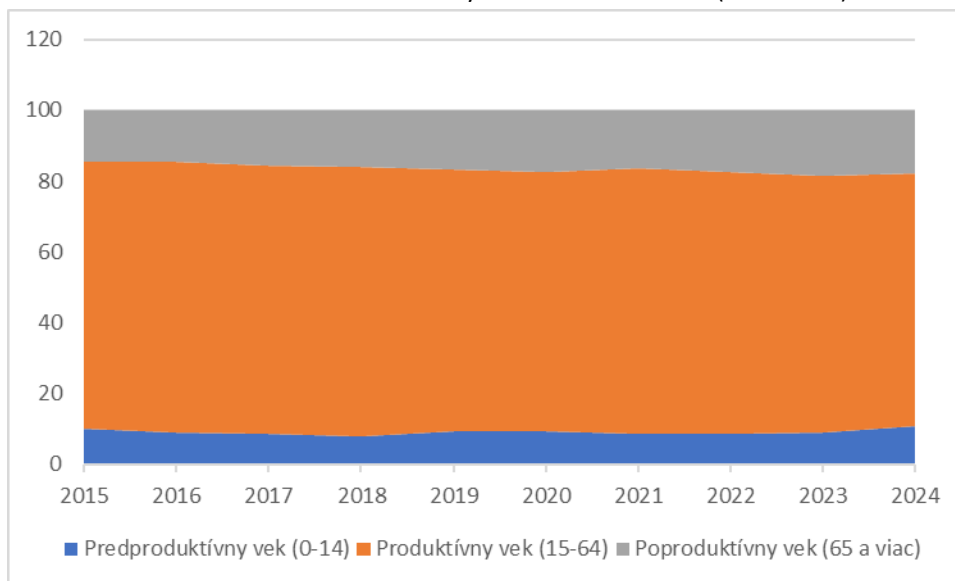
Poproduktívny vek (65 a viac rokov)

- *skupina seniorov trvalo rastie. V roku 2015 predstavovala 14,63 %, kým v roku 2024 už 17,91 %.*

Graf č. 11 vizuálne potvrdzuje trend starnutia populácie – znižujúci sa podiel produktívneho obyvateľstva a zvyšovanie počtu seniorov. Z dlhodobého hľadiska tento vývoj znamená zvyšujúci sa tlak na systém sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ale aj potrebu aktívnej prarodinnnej politiky.

Graf č. 11 Veková štruktúra obyvateľstva obce Jablón (2015-2024)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2024

Ekonomická aktivita obyvateľstva obce Jablón ukazuje na znižovanie podielu obyvateľov v produktívnom veku a rast podielu seniorov. Obec sa musí do budúcnosti sústrediť na podporu mladých rodín, tvorbu podmienok pre zamestnanosť, ako aj na rozvoj sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti pre rastúcu skupinu starších obyvateľov.

Index ekonomického zaťaženia

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku. Tento ukazovateľ je kľúčovým pre posúdenie miery demografického tlaku na ekonomicky aktívnu časť populácie.

V obci Jablón možno pozorovať od roku 2016 stály nárast indexu ekonomického zaťaženia, čo znamená, že na jedného obyvateľa v produktívnom veku pripadá čoraz viac obyvateľov v neproduktívnych vekových skupinách.

Muži: index stúpol z 28,37 % v roku 2018 na 48,25 % v roku 2024. To predstavuje výrazný nárast o viac než 17 percentuálnych bodov za sledované obdobie.

Ženy: index rástol z 31,18 % v roku 2016 na 39,99 % v roku 2024. Rast bol miernejší ako u mužov, no trend je jednoznačne stúpajúci.

Spolu: celkový index stúpol z 31,07 % v roku 2016 na 40,07 % v roku 2024.

Tieto hodnoty signalizujú rastúcu demografickú záťaž pre produktívne obyvateľstvo. Zvyšuje sa podiel seniorov a detí, ktorí sú ekonomicky závislí od pracujúcej populácie. Tento vývoj má zásadný význam pre plánovanie sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti a udržateľnosť miestnych verejných financií.

Tabuľka č. 21 Index ekonomického zaťaženia obyvateľstva obce Jablón v %

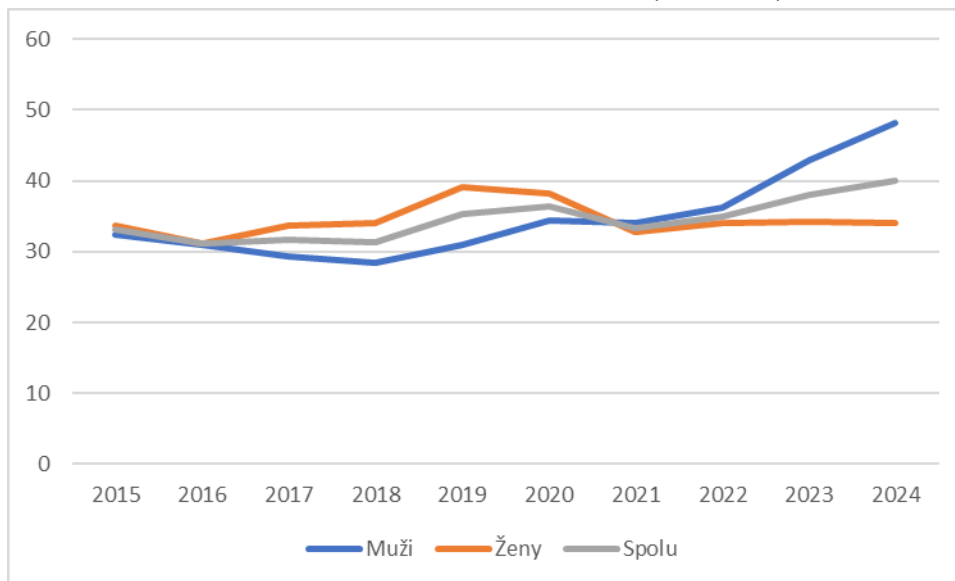
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Muži	32,37	30,94	29,29	28,37	30,88	34,35	34,11	36,29	42,86	48,25
Ženy	33,73	31,18	33,74	33,95	39,1	38,22	32,69	33,99	34,19	33,99
Spolu	33,12	31,07	31,68	31,35	35,27	36,46	33,33	35,02	37,96	40,07

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Graf č. 12 znázorňuje vývoj indexu ekonomického zaťaženia obyvateľstva obce Jablň v období rokov 2015 – 2024 osobitne za mužov, ženy a spolu.

Graf č. 12 Index ekonomického zaťaženie (2015-2024)

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Muži (modrá krivka):

- po miernom poklese v rokoch 2015 – 2018 (z cca 32 % na 28,37 %) nastáva postupný nárast. Najvýraznejší rast nastal po roku 2021, keď hodnota prudko vystúpila až na 48,25 % v roku 2024. Tento trend naznačuje, že v mužskej populácii obce rýchlo pribúda obyvateľov v predproduktívnom a najmä poproduktívnom veku.

Ženy (oranžová krivka):

- do roku 2019 index rástol a dosiahol maximum 39,1 %. Následne však nastal mierny pokles a stabilizácia na úrovni 33 – 34 % v rokoch 2021 – 2024. U žien teda nedochádza k tak dynamickému rastu ekonomickej záťaže ako u mužov.

Celkový index (sivá krivka):

- kopíruje spoločný trend oboch pohlaví. Po stagnácii do roku 2018 nasleduje rast, pričom po roku 2021 dochádza k zreteľnému zvyšovaniu. V roku 2024 dosahuje hodnota 40,07 %, čo je nárast o viac než 9 percentuálnych bodov oproti roku 2015.

Vývoj jasne ukazuje, že ekonomická záťaž pracujúcej populácie sa zvyšuje, pričom rýchlejšie rastie u mužov ako u žien. Tento trend bude mať v budúcnosti dopad na potrebu rozvoja služieb pre seniorov, zdravotnej starostlivosti a podporu pracovnej sily v produktívnom veku.

Vývoj nezamestnanosti v obci Jablň

Nezamestnanosť predstavuje významný socio-ekonomický jav, ktorý má priamy vplyv nielen na ekonomiku, ale aj na sociálne vzťahy, rodinné fungovanie a celkovú kvalitu života obyvateľstva. Dlhodobá strata zamestnania môže viesť k negatívnym dôsledkom, ako sú zhoršené životné

podmienky, pokles príjmov, zvýšená miera sociálno-patologických javov či oslabenie medziľudských vzťahov.

Vývoj nezamestnanosti v obci Jablonec v období rokov 2015 – 2024 zaznamenal výrazný pokles. Zatiaľ čo v roku 2015 bolo evidovaných 26 uchádzačov o zamestnanie, do konca roku 2024 tento počet klesol na 17 uchádzačov. Najvyššie hodnoty nezamestnanosti sa spájali s mužskou populáciou, pričom počet nezamestnaných mužov postupne klesol z 18 v roku 2015 na 10 v roku 2024. U žien bol tento trend stabilnejší, pričom počet nezamestnaných sa pohyboval v rozmedzí od 8 (2015) po 7 (2024).

Tabuľka č. 22 Uchádzači o zamestnanie v obci Jablonec										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Muži	18	11	9	10	7	14	16	15	12	10
Ženy	8	5	4	3	2	7	7	10	10	7
Spolu	26	16	13	13	9	21	23	25	22	17

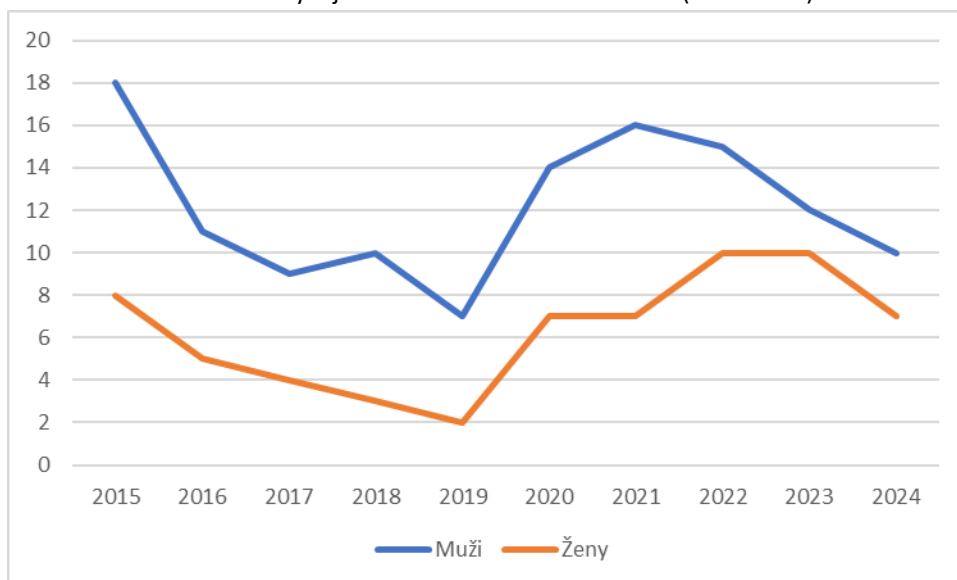
Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR 2025

Z tabuľky č. 22 a grafu č. 13 vyplýva, že:

- nezamestnanosť v obci Jablonec mala klesajúci trend,
- v roku 2019 bol zaznamenaný najnižší počet nezamestnaných žien (2), zatiaľ čo u mužov sa situácia zlepšila najmä po roku 2022,
- napriek miernym výkyvom celkový trend signalizuje pozitívny vývoj smerujúci k nižšej miere nezamestnanosti.

Pokles nezamestnanosti je výsledkom dostupnosti pracovných príležitostí najmä v okresnom meste Humenné, ako aj postupného oživovania miestneho hospodárstva. Tento trend vytvára predpoklad na zlepšovanie ekonomickej stability obce a vyššiu životnú úroveň jej obyvateľov.

Graf č. 13 Vývoj nezamestnanosti v obci Jablonec (2015-2024)

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR 2025

Tabuľka č. 22 a Graf č. 13 jasne dokumentujú postupný vývoj, pričom je zrejmé, že obec Jablonec patrí medzi vidiecke obce s relatívne priaznivým vývojom nezamestnanosti v posledných rokoch.

Podľa posledných štatistických údajov ÚPSVaR z decembra 2024 je podrobnejší prehľad o nezamestnanosti v obci Jablonec uvedený v tabuľke č. 23 nižšie:

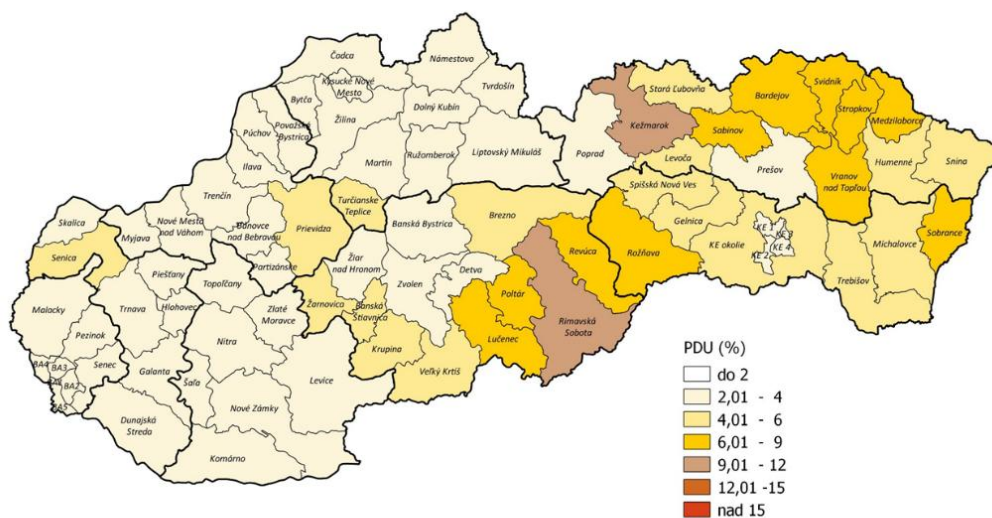
Tabuľka č. 23 Údaje o nezamestnanosti v obci Jablonec k 31.12.2024	
Počet nezamestnaných	10
z toho so ZP	3
mladiství	0
absolventi	1
počet nedisponibilných UoZ	0
OPV	271
počet disponibilných UoZ v PV	10
PU v %	3,69
PDU v %	3,69

Zdroj: ÚPSVaR 2025

Zo štatistického vykazovania ukazovateľov nezamestnanosti k 31.12.2024 bolo 10 uchádzačov o zamestnanie, z toho 1 absolvent (*mladší ako 26 rokov veku, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelné platené zamestnanie*). V obci bolo v produktívnom veku 271 občanov z toho 10 uchádzačov o zamestnanie (vo veku od 15 – 64 rokov). Podiel počtu UoZ v produktívnom veku k počtu obyvateľstva v produktívnom veku v obci predstavuje 3,69 %. Podiel počtu disponibilných UoZ (*uchádzači, ktorí bezprostredne po ponuke voľného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru*) v produktívnom veku k počtu obyvateľstva v produktívnom veku v obci predstavuje 3,69 %.

Obrázok č. 14 Podiel UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku v okresoch SR k 31.12.2024

Podiel disponibilných UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku (PDU) v okresoch SR k 31.12.2024

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

Zdroj: ÚPSVaR, 2025

Miera priemernej evidovanej nezamestnanosti k 31.12.2024 v rámci Slovenska predstavuje 4,96 %, v rámci Prešovského samosprávneho kraja predstavuje 7,94 % a v rámci okresu Humenné 5,02 % (ÚPSVaR, 2025).

2.3. Podnikateľské subjekty a inštitúcie

Podnikateľské subjekty a inštitúcie predstavujú významný prvok rozvoja hospodárskej základne obce Jablň. Z ich štruktúry a dynamiky možno usudzovať na stav miestneho podnikateľského prostredia, schopnosť vytvárať pracovné príležitosti a poskytovať služby obyvateľstvu. Prevažnú časť podnikateľských subjektov tvoria malé podniky, fyzické osoby – podnikatelia a živnostníci, ktorí sú nositeľmi miestneho rozvoja a zabezpečujú základné služby i remeselné činnosti.

Tabuľka č. 24 Podniky a neziskové inštitúcie na území obce Jablň									
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Nárast/ pokles
Právnické osoby neziskové	5	3	3	2	3	3	3	3	↘
Právnické osoby ziskové	9	9	9	7	8	8	10	10	↗
Spolu	14	12	12	9	11	11	13	13	↘

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Z hľadiska právnických osôb je situácia pomerne stabilná. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 5 neziskových právnických osôb, avšak v nasledujúcich rokoch ich počet klesol na 3, kde sa stabilne udržal až do roku 2021. Tento pokles môže byť spojený s nižším záujmom o občianske združovanie alebo s nedostatočnými finančnými zdrojmi na udržanie ich činnosti. Na druhej strane, počet ziskových právnických osôb sa pohyboval medzi 7 až 10 subjektmi a v roku 2021 dosiahol hodnotu 10, čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2014. Celkový počet právnických osôb v obci sa pohyboval v intervale 11 až 13, čo poukazuje na dlhodobú stabilitu podnikateľského prostredia.

Tabuľka č. 25 Fyzické osoby a živnostníci na území obce Jablň									
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Nárast/ pokles
Fyzické osoby - podnikatelia	35	33	33	30	25	25	27	30	↘
Živnostníci	35	32	32	29	25	24	26	29	↘
Spolu	70	65	65	59	50	49	53	59	↘

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2025

Fyzické osoby – podnikatelia a živnostníci zaznamenali počas sledovaného obdobia 2014 – 2021 celkový pokles. V roku 2014 bolo v obci evidovaných spolu až 70 subjektov, čo bolo najvyššie číslo za sledované obdobie. V nasledujúcich rokoch sa počet postupne znižoval – minimum bolo dosiahnuté v roku 2019 (spolu 49 subjektov). V roku 2021 bolo evidovaných 59 subjektov, čo je síce mierne oživenie oproti predchádzajúcim rokom, avšak stále o 11 menej ako v roku 2014. Samostatne pri fyzických osobách – podnikateľoch došlo k poklesu z 35 na 30 subjektov a pri živnostníkoch z 35 na 29.

Celkovo možno konštatovať, že podnikateľské prostredie obce Jablň je síce stabilné, no v dlhodobom horizonte dochádza k miernemu úbytku podnikateľských subjektov. Tento trend poukazuje na potrebu podpory malého a stredného podnikania, vytvárania priaznivých podmienok pre podnikateľské aktivity a motivovania mladších generácií k podnikaniu. Perspektívne smery rozvoja možno vidieť najmä v oblasti poskytovania služieb, obchodu a rozvoja cestovného ruchu, ktoré dokážu nadviazať na potenciál obce a jej územia.

2.4. Bývanie

Bytový a domový fond predstavuje kľúčový faktor kvality života obyvateľstva a rozvoja obce Jablonec. Obec má charakter vidieckeho sídla s kompaktnou zástavbou a jednoznačnou prevahou rodinných domov. Bývanie v rodinných domoch vytvára prostredie, ktoré podporuje stabilitu rodín, medzigeneračné spolunažívanie a zároveň udržiava vidiecky ráz obce. Kvalita bývania je ovplyvnená nielen technickým stavom domov a bytov, ale aj dostupnosťou základnej technickej infraštruktúry – vodovodu, plynu či kanalizácie. Nasledujúce tabuľky č. 26 a č. 27 prezentujú údaje o domoch a bytoch podľa najnovšieho Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

Tabuľka č. 26 Údaje o domoch v obci Jablonec								
	Domy	Rodinné domy	Bytové domy	Domy vo vlastníctve fyzickej osoby	Domy s vodovodnou prípojkou v dome z verejnej siete	Domy s plynovou prípojkou	Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť	Obnovené domy
Jablonec	109	104	1	99	86	92	62	73

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

V roku 2021 bolo v obci evidovaných 109 domov, z ktorých až 104 predstavujú rodinné domy. Tento údaj potvrdzuje vidiecky charakter sídla s jednoznačnou orientáciou na individuálne bývanie. Bytové domy sú v obci zastúpené iba jedným objektom, čo poukazuje na absenciu viacpodlažného hromadného bývania. Väčšina domov je vo vlastníctve fyzických osôb (99), čo je typické pre slovenský vidiek a súvisí so stabilitou obyvateľstva a jeho väzbou na nehnuteľnosti. Z hľadiska technickej vybavenosti má 86 domov vodovodnú prípojkou, 92 domov je pripojených na plynovod a 62 na kanalizačnú sieť, čo poukazuje na relatívne dobrú úroveň technickej infraštruktúry, hoci existuje ešte rezerva v napojení na kanalizáciu. Pozitívnym ukazovateľom je počet 73 obnovených domov, čo signalizuje investície obyvateľov do modernizácie bývania a zlepšenie kvality životného prostredia.

Tabuľka č. 27 Údaje o bytoch v obci Jablonec							
	Byty	Byty v rodinných domoch	Byty v bytových domoch	Obecné byty	Priemerná podlahová plocha bytu (m ²)	Byty s vodovodom zo spoločného zdroja	Byty vykurované plynom
Jablonec	113	104	5	0	124,14	89	34

Zdroj: ŠÚ SR, www.scitanie.sk, 2025

Celkovo sa v obci nachádza 113 bytov, z čoho väčšina – 104 – je situovaných v rodinných domoch, čo korešponduje s údajmi o domovom fonde. V bytových domoch sa nachádza iba 5 bytov, čo potvrdzuje zanedbateľný význam hromadného bývania v obci. Obecné nájomné byty obec nemá, čo môže byť znevýhodňujúce najmä pre mladé rodiny alebo sociálne slabšie skupiny obyvateľstva. Priemerná podlahová plocha bytov je 124,14 m², čo je výrazne nadštandardná hodnota v porovnaní s mestským bývaním a poukazuje na priestrannosť rodinných domov v obci. Z hľadiska vybavenosti má 89 bytov zabezpečený prívod vody zo spoločného zdroja a 34 bytov je vykurovaných plynom, čo svedčí o relatívne dobrej, ale stále nie plnej infraštruktúrnej vybavenosti bytového fondu. Bývanie v obci Jablonec je charakteristické vidieckym rázom a vysokým podielom rodinných domov. Obec sa vyznačuje stabilnou základňou vlastného bývania a relatívne vysokým štandardom obytných podmienok. Rezervy však pretrvávajú najmä v oblasti nájomného bývania a úplného napojenia na kanalizačnú sieť.

3. Občianska vybavenosť

Občiansku vybavenosť tvoria zariadenia a inštitúcie, ktoré zabezpečujú základné potreby obyvateľov v oblasti administratívy, školstva, zdravotníctva, kultúry, športu, sociálnych služieb a ďalších spoločenských oblastí. Ich dostupnosť a kvalita priamo ovplyvňujú životnú úroveň obyvateľstva, atraktivitu sídla a možnosti jeho ďalšieho rozvoja. Úroveň vybavenosti závisí od veľkosti obce, počtu obyvateľov, tradícií, historického vývoja a tiež od väzieb na širšie územie.

Obec Jablón sa profiluje ako vidiecke sídlo s funkciou lokálneho centra, ktoré plní základné potreby vlastného obyvateľstva a zároveň poskytuje služby obyvateľom z najbližšieho okolia. Rozvoj občianskej vybavenosti je preto kľúčový nielen pre skvalitnenie životných podmienok obyvateľov obce, ale aj pre podporu stabilizácie obyvateľstva, zvýšenie atraktivity obce a udržanie mladých ľudí v regióne.

3.1. Administratíva

Administratívne zázemie obce zabezpečuje chod samosprávy a poskytuje obyvateľom základné verejné služby. V zmysle zákona o obecnom zriadení má obec dva orgány – obecné zastupiteľstvo a starostu. Obecné zastupiteľstvo ako volený orgán reprezentuje obyvateľov obce, schvaľuje základné strategické dokumenty a rozhoduje o kľúčových otázkach života obce. Starosta je výkonným orgánom, ktorý zodpovedá za riadenie obce, zastupuje ju navonok a zabezpečuje každodenný chod samosprávy.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu a zabezpečuje administratívne a organizačné úlohy. V jeho pôsobnosti je evidencia obyvateľstva, správa miestnych daní a poplatkov, vystavovanie potvrdení a rozhodnutí, agenda súvisiaca s komunálnymi službami a ďalšie administratívne činnosti. Pri svojej činnosti spolupracuje aj s odbornými komisiami zriadenými obecným zastupiteľstvom.

Pre obec Jablón je charakteristické, že väčšina špecializovaných administratívnych a úradných služieb sa nachádza mimo jej územia, predovšetkým v okresnom meste Humenné. Ide o sídla daňového úradu, okresného súdu, okresného riaditeľstva polície, hasičského a záchranného zboru či úradu práce. Táto skutočnosť znamená, že obyvatelia obce za viacerými službami musia dochádzať, čo je bežným javom pre obce tejto veľkostnej kategórie.

Tabuľka č. 28 Spádovosť obce Jablón	
Sídlo matričného úradu	Koškovce
Sídlo daňového úradu	Humenné
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Koškovce
Sídlo Okresného súdu	Humenné
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Humenné
Sídlo pracoviska Okresného úradu	Humenné
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Humenné
Sídlo Okresného úradu, odbor životného prostredia	Humenné

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 28 zobrazuje, do ktorých miest obyvatelia obce dochádzajú za jednotlivými administratívnymi službami. Prevažná časť agendy je koncentrovaná v Humennom, čiastočne aj v Koškovciach. Stavebné povolenia pre obec Jablón pripravuje Spoločný stavebný úrad v Humennom, čo zjednodušuje procesy v oblasti územného plánovania a výstavby.

3.2. Školstvo

Kompetencie v oblasti školstva boli na obce a mestá prenesené zo štátnej správy v rámci procesu reformy verejnej správy zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Od 1. júla 2002 samospráva obce vykonáva kompetencie vo vzťahu k základným školám ako prenesený výkon štátnej správy, do jej originálnej samosprávnej pôsobnosti patrí oblasť materských škôl, školských klubov detí, školských zariadení záujmovej činnosti, centier voľného času, zariadení školského stravovania a jazykových škôl.

V obci Jablonec sa nenachádza materská ani základná škola. Deti z obce navštevujú materskú školu a základnú školu v obci Koškovce (plnoorganizovaná ZŠ s MŠ), alebo dochádzajú do základných škôl v okresnom meste Humenné.

Materská škola

Materská škola sa nachádza v obci Koškovce, pričom jej zriaďovateľom je obec Koškovce. V rámci povinného predprimárneho vzdelávania navštevuje MŠ 12 detí, o ktoré sa starajú 2 učiteľky. Prevádzka materskej školy je zabezpečená celodenne, čím sa pokrývajú potreby rodičov s deťmi predškolského veku.

Tabuľka č. 29 Materská škola								
Adresa	Zriaďovateľ	Jazyk školy	Triedy MŠ so starostlivosťou celodennou		Povinné predprimárne vzdelávanie		Učiteľia	Pedagog. asistent
			triedy	deti	triedy	deti		
EP - ZŠ s MŠ (MŠ) * 06712 Koškovce, Koškovce 50	Obec Koškovce	SK	1	12	0	5	2	0

Zdroj: <https://www.cvtisr.sk/> - údaj k 15.9.2025

Základná škola

Základná škola s materskou školou v Koškovciach je plnoorganizovaná a zabezpečuje vzdelávanie žiakov od 1. až po 9. ročník. V školskom roku 2024/2025 bolo v škole 9 tried (3 triedy na 1. stupni a 6 tried na 2. stupni) s celkovým počtom 134 žiakov. Vyučovanie zabezpečuje 18 učiteľov a 3 pedagogickí asistenti, čo umožňuje individuálny prístup k žiakom a podporu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Tabuľka č. 30 Základná škola								
Adresa	Zriaďovateľ	Jazyk školy	Triedy		Žiaci		Učiteľia	Pedagog. asistent
			1.-4.	5.-9.	1.-4.	5.-9.		
Základná škola s MŠ * 06712 Koškovce, Koškovce 134	Obec Koškovce	SK	3	6	39	95	18	3

Zdroj: <https://www.cvtisr.sk/> - údaj k 15.9.2025

ZŠ s MŠ Koškovce sa aktívne zapája do rôznych projektov a programov zameraných na modernizáciu vzdelávania a environmentálnu výchovu. Významnou aktivitou je ekologické pestovanie v školských záhonoch, ktoré rozvíja environmentálne povedomie detí a podporuje praktické vyučovanie. Škola organizuje aj množstvo komunitných podujatí, ako napríklad Deň rodiny, športové aktivity, kultúrne vystúpenia či školské výlety, čím sa posilňuje vzťah medzi školou, deťmi a rodičmi a zároveň sa vytvára priestor pre komunitný život.

Pozitívom je kvalitné personálne zabezpečenie, keďže okrem učiteľov pôsobia v škole aj pedagogickí asistenti a špeciálny pedagóg. To umožňuje poskytovať inkluzívne vzdelávanie a pomáha zapájať do vzdelávacieho procesu aj deti so špecifickými potrebami.

3.3. Zdravotná a sociálna starostlivosť

Obec nemá zriadený svoj zdravotný obvod. V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie a preto sú obyvatelia odkázaní využívať zdravotnú starostlivosť v susednej obci Koškovce alebo v okresnom meste Humenné, kde je k dispozícii širšia sieť lekárskeho ambulancií a špecializovaných zariadení.

Sociálne služby sú poskytované v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi môžu byť obce, fyzické a právnické osoby, ako aj orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Pre občanov obce Jablonec je sociálna starostlivosť zabezpečovaná prostredníctvom ÚPSVaR Humenné, ktorý vypláca rôzne sociálne dávky a príspevky, a prostredníctvom obecných kompetencií v oblasti opatrovateľskej služby.

Obec od roku 2018 zabezpečuje rozvoj obedov v obci pre seniorov.

Domov sociálnych služieb v Jabloni

Dôležitú úlohu v systéme sociálnej starostlivosti zohráva Domov sociálnych služieb v Jabloni (DSS Jablonec), ktorého zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj. Zariadenie poskytuje komplexné sociálne služby pre dospelé osoby so zdravotným postihnutím. Kapacita zariadenia je 55 prijímateľov sociálnych služieb, ktorým DSS zabezpečuje ubytovanie, stravovanie, opatrovateľskú starostlivosť, rehabilitačné služby a rôzne voľnočasové a pracovné aktivity.

Súčasťou činnosti zariadenia je aj podpora sociálnej inklúzie a integrácie klientov do spoločnosti. DSS organizuje rôzne kultúrne, športové a spoločenské podujatia, zapája klientov do tvorivých dielní a podporuje ich pracovné zručnosti. Veľký dôraz sa kladie aj na humanizáciu poskytovaných služieb a individuálny prístup ku každému prijímateľovi.

Samosprávne kompetencie obce

Obec Jablonec v rámci svojich originálnych kompetencií zabezpečuje dohliada na nesvojprávnych občanov (v spolupráci s okresným súdom), zabezpečuje pomoc v krízových situáciách (napr. živelná pohroma, rodinná tragédia) a plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok.

3.4. Služby

Vybavenosť obce službami je rozmanitá a jej účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, miestnych podmienok a špecifických daností okolia. V obci Jablň sa nachádzajú služby základnej občianskej vybavenosti, ktoré zabezpečujú každodenné potreby obyvateľov.

Medzi základné služby patrí obecný úrad, ktorý plní administratívne a samosprávne funkcie, a kultúrny dom, slúžiaci na spoločenské a komunitné podujatia. V obci je k dispozícii aj dom smútku, ktorý poskytuje zázemie pre dôstojné zabezpečenie pohrebných obradov. Dôležitú duchovnú funkciu plní rímsko-katolícky kostol, ktorý je nielen centrom náboženského života, ale aj miestom stretávania sa obyvateľov pri rôznych tradičných podujatiach.

Významnú úlohu v oblasti bezpečnosti obce zastáva požiarna zbrojnica, ktorá združuje miestnych dobrovoľných hasičov a je dôležitou zložkou ochrany pred požiarmi a živelnými pohromami. Pre zabezpečenie základných nákupov slúži predajňa potravín, pohostinstvo a od roku 2021 aj pojazdová predajňa, ktoré sú miestom stretávania sa obyvateľov a plnia aj komunitnú funkciu.

Z hľadiska rozvoja obce je potrebné poukázať na fakt, že dostupnosť služieb síce pokrýva základné potreby obyvateľstva, no chýbajú niektoré doplnkové služby, ktoré by mohli zvýšiť komfort a kvalitu života, napríklad menšie prevádzky remeselného charakteru (kaderníctvo, opravárenské služby, drobná výroba), či rozšírenie služieb pre seniorov.

Vzhľadom na polohu obce a jej väzbu na mesto Humenné sa však časť potrieb obyvateľov pokrýva prostredníctvom služieb dostupných v okresnom centre.

3.5. Kultúrno-historické pamiatky

Obec Jablň disponuje viacerými významnými kultúrno-historickými pamiatkami, ktoré odrážajú jej bohaté dejiny a duchovné tradície. Všetky sú zapísané v Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (NNKP), čo podčiarkuje ich hodnotu a potrebu zachovania.

Kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho

Najvýznamnejšou pamiatkou je rímskokatolícky kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, postavený v roku 1937 (iné pramene uvádzajú obdobie 1940 – 1943) v neogotickom slohu. Stavba je dielom staviteľa Byrtusa a patrí medzi najkvalitnejšie ukážky sakrálnej architektúry v regióne. Kostol je jednoloďový s predstavanou vysokou vežou ukončenou ihlanovou strechou. Interiér je zdobený ikonografickým programom od akademického maliara Mikuláša Klimčáka (realizovaný v roku 1949, obnovený v roku 1973).

Kostol bol začiatkom milénia rozsiahlo rekonštruovaný – obnovený bol interiér aj exteriér, pribudla nová sakristia. Rekonštrukcia bola ukončená v roku 2005. Dnes je kostol v dobrom technickom stave a slúži svojmu pôvodnému účelu. Je zapísaný v NNP (Číslo ÚZPF: 124) ako národná kultúrna pamiatka typu sakrálna architektúra.

Obrázok č. 14 Kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, Zdroj: <https://zbudskedlhe.fara.sk/farnost/jablon/>

Číslo ÚZPF: 124

Počet pamiatkových objektov: 1

Unifikovaný názov NNKP: KOSTOL

Bližšie určenie NNKP: r.k.Božského srdca

Zaužívaný názov NNKP: kostol Božského srdca

Vznik: 1940-1943

Prevládajúci sloh: moderna

Primárne druhové určenie: architektúra

Sekundárne druhové určenie: urbanizmus

Typ NNKP: sakrálna architektúra

Kaštieľ a park

Ďalšou dominantou obce je **kaštieľ postavený začiatkom 19. storočia v klasicistickom slohu**, ktorý pôvodne slúžil ako letné sídlo a poľovnícky objekt šľachtických rodov. Súčasťou areálu je aj **zámocký park**, ktorý tvorí významný prírodno-krajinársky prvok a dopĺňa historickú hodnotu objektu.

Od roku **1959** bol v kaštieli zriadený **Domov dôchodcov**, neskôr transformovaný na **Domov sociálnej starostlivosti pre telesne postihnutých**, ktorý funguje dodnes. Kaštieľ s parkom je zapísaný v **NNKP (Číslo ÚZPF: 4280)** ako pamiatka typu **šľachtické sídla**.

Obrázok č. 15 Kaštieľ a Park, Zdroj: https://www.pamiatky.sk/evidencie-a-registre/register-nnkp/detail-nnkp?code=RNNKP&detail_id=aa2f21d1-d1a9-4464-9f42-b14358090e05

Číslo ÚZPF: 4280

Počet pamiatkových objektov: 2

Unifikovaný názov NNKP: KAŠTIEĽ
A PARK

Bližšie určenie NNKP:

solitér

Zaužívaný názov NNKP:

Kaštieľ a park

Vznik: zač. 19. stor.

Prevládajúci sloh: novoklasicizmus

Primárne druhové určenie
architektúra

Sekundárne druhové určenie
urbanizmus

Typ NNKP šľachtické sídla

Židovský cintorín

K významným pamiatkam patrí aj **židovský cintorín**, ktorý je dnes síce **neaktívny**, no má veľký historický význam. Predstavuje svedectvo o niekdajšom živote židovskej komunity v regióne. Cintorín je evidovaný v **NNKP (Číslo ÚZPF: 11304)** ako pamiatka typu **sepulkrálne pamiatky**.

Obrázok č. 16 Kaštieľ a Park, Zdroj: https://www.pamiatky.sk/evidencie-a-registre/register-nnkp/detail-nnkp?code=RNNKP&detail_id=94a2a803-1c6e-40c7-b6a8-cb5e2bfe8230

Číslo ÚZPF: 11304

Počet pamiatkových objektov: 1

Unifikovaný názov NNKP: CINTORÍN ŽIDOVSKÝ

Bližšie určenie NNKP: neaktívny

Zaužívaný názov NNKP: židovský cintorín

Vznik: pol. 19. stor.

Prevládajúci sloh: bez slohových znakov

Primárne druhové určenie: výtvarné umenie

Sekundárne druhové určenie: urbanizmus

Typ NNKP: sepulkrálne pamiatky

Kultúrno-historické dedičstvo obce Jablň tak spája **sakrálnu architektúru, svetské historické stavby i krajinné prvky**, ktoré sú svedectvom bohatého historického vývoja obce a jej väzieb na významné šľachtické rody, cirkevnú tradíciu a komunitný život miestneho obyvateľstva.

V porovnaní so susednými obcami disponuje obec Jablň pomerne bohatým súborom **národných kultúrnych pamiatok**, ktoré tvoria významný základ pre jej kultúrno-historickú identitu. Kaštieľ s parkom, rímskokatolícky Kostol Božského Srdca či židovský cintorín predstavujú hodnotné pamiatkové objekty, ktoré odrážajú rôznorodé dejinné obdobia a kultúrne vrstvy osídlenia. Takáto koncentrácia pamiatok je v rámci menších vidieckych obcí nadštandardná a vytvára predpoklady pre **rozvoj cestovného ruchu**, založeného na prepojení kultúrneho dedičstva s ponukou zážitkového a poznávacieho turizmu.

Obec Jablň má zároveň výhodu, že sa nachádza v **nedotknutom prírodnom prostredí Nízkych Beskýd**, ktoré ponúka vhodné podmienky na oddych, rekreáciu i turistiku. Kombinácia zachovanej prírody a kultúrno-historických pamiatok predstavuje významný potenciál pre budúci rozvoj obce, a to nielen v oblasti cestovného ruchu, ale aj v rámci zvyšovania atraktivity územia pre obyvateľov a návštevníkov.

3.6. Kultúrne a športové aktivity

Obec podľa zákona o obecnom zriadení vytvára podmienky aj na kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport a v určitom rozsahu zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok. Spoločenský život v obci zabezpečuje samospráva, ktorá nadväzuje na bohaté miestne tradície a pravidelne organizuje rôzne podujatia, ktoré sa viažu na určité obdobia v roku (napr. Deň matiek, Deň detí, Deň obce, Mikuláš a iné).

Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom, situovaný v centre obce. V jeho priestoroch sa nachádza spoločenská sála s javiskom, kuchyňou a ďalšími sprievodnými priestormi. Tieto priestory slúžia na organizovanie verejných, spoločenských a kultúrnych podujatí, ako

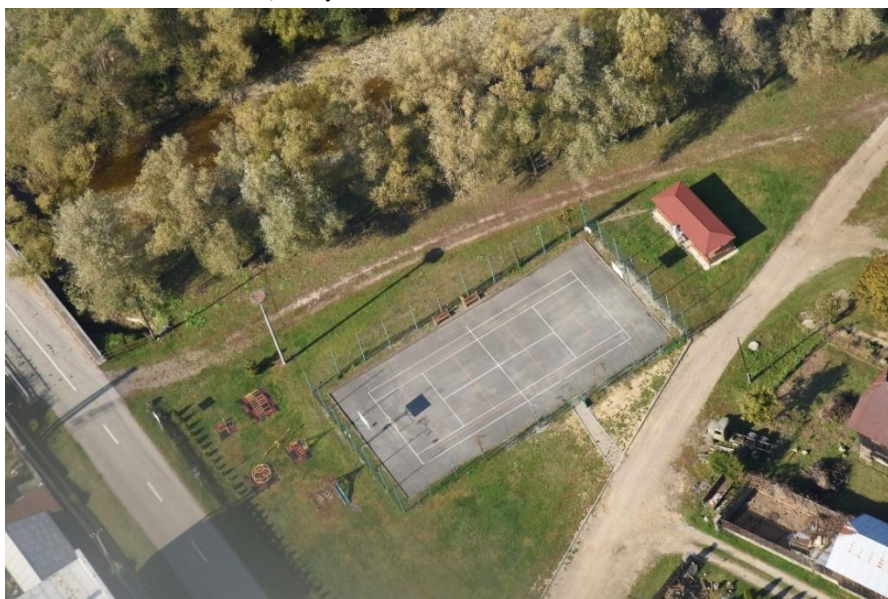

aj na súkromné oslavy a rodinné udalosti (napr. svadby, kary či jubileá). V obci sa nenachádza verejná knižnica, čo predstavuje určitý deficit občianskej vybavenosti.

V posledných rokoch došlo k rozšíreniu možností kultúrneho a spoločenského vyžitia vďaka investíciám do nových zariadení. V roku 2022 obec zrealizovala výstavbu **amfiteátra**, ktorý poskytuje vhodné zázemie pre folklórne, hudobné a divadelné vystúpenia pod holým nebom. Významným estetickým a spoločenským prínosom je aj novovybudovaná **fontána**, ktorá sa stala centrálnym miestom stretávania obyvateľov. Pre mladšiu generáciu bolo vybudované moderné **detské ihrisko** s rôznymi hernými prvkami, trampolínou a oddychovou zónou, ktoré prispieva k zdravému životnému štýlu detí a rodín.

V obci sú dostupné viaceré možnosti športového vyžitia – **detské ihrisko**, **viacúčelové ihrisko**, **futbalové ihrisko** využívané na rekreačné aktivity obyvateľov.

Obrázok č. 17 Ihriská v obci, Zdroj: OcÚ Jablň

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam. Športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov, obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení a podporuje rozvoj telovýchovy a športu.

Rozvoj kultúrnych a športových aktivít je jednou z priorít samosprávy, ktorá prispieva k posilňovaniu komunitného života, budovaniu miestnej identity a zvyšovaniu atraktivity obce Jablň pre obyvateľov aj návštevníkov.

Okrem tradičných kultúrnych a športových podujatí, ktoré posilňujú komunitný život a zachovávajú miestne tradície, má obec Jablň aj výrazný prírodný potenciál. Čisté prostredie, členitý terén a okolitá príroda ponúkajú vhodné podmienky na turistiku, cykloturistiku a poľovníctvo, čo rozširuje možnosti aktívneho trávenia voľného času pre domácich obyvateľov aj návštevníkov. Prepojenie kultúrnych a športových aktivít s prírodným prostredím vytvára predpoklady na rozvoj obce v oblasti vidieckeho a zážitkového cestovného ruchu, ktorý môže byť dôležitým pilierom jej ďalšieho rozvoja.

4. Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra obce Jablň zahŕňa základné inžinierske siete a zariadenia, ktoré zabezpečujú každodenné potreby obyvateľov.

4.1. Elektrická energia

Obec je plne elektrifikovaná a všetky domácnosti majú zabezpečený prístup k elektrickej energii prostredníctvom regionálnej distribučnej siete. Elektrifikácia obce je dlhodobou stabilnou a nepredstavuje zásadný problém v kvalite života.

4.2. Plynofikácia

Rozvodná sieť plynu je v obci vybudovaná. Možnosť pripojenia na zemný plyn zvyšuje komfort bývania a zároveň prispieva k zníženiu environmentálnej záťaže v porovnaní s vykurovaním tuhými palivami. V obci je však ešte časť domácností, ktoré na vykurovanie využívajú drevo alebo uhlie, čo sa odráža na kvalite ovzdušia najmä v zimných mesiacoch.

4.3. Vodovodná a kanalizačná sieť

Jablň je napojená na verejný vodovod, čo zabezpečuje dostatočnú kvalitu a dostupnosť pitnej vody pre všetkých obyvateľov. V posledných rokoch bola v obci vybudovaná miestna kanalizácia, ktorá je napojená na čističku odpadových vôd. Kanalizačná sieť a ČOV boli v čase spracovania predchádzajúceho PHSR (2016 – 2022) v skúšobnej prevádzke. Ich funkčnosť dnes predstavuje významný prínos pre ochranu životného prostredia a zvýšenie hygienického štandardu obce.

4.4. Odpadové hospodárstvo

Vývoz a uloženie komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu zabezpečuje pre obec spoločnosť FURA s.r.o./KOSIT s.r.o., s frekvenciou dvakrát mesačne počas celého roka. Obec je zapojená aj do systému separovaného zberu odpadu, ktorý zahŕňa triedenie plastov, PET fliaš, skla, papiera, tetrapakov, elektroodpadu, kovových obalov, pneumatík a nebezpečného odpadu.

4.5. Telekomunikácie a internet

Pokrytie mobilným signálom v obci Jablň je zabezpečené všetkými štyrmi hlavnými mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovensku (Orange, Telekom, O2 a 4ka). Signál 2G a 3G je dostupný prakticky na celom území obce, čo umožňuje základné telefonické a dátové služby. Sieť 4G je v obci taktiež stabilne prítomná, avšak s rozdielmi podľa jednotlivých operátorov – Orange a Telekom poskytujú najširšie a najspoľahlivejšie pokrytie, O2 a 4ka majú pokrytie slabšie alebo menej stabilné v niektorých častiach obce. Sieť 5G zatiaľ v obci dostupná nie je.

Internetové pripojenie je v obci riešené najmä prostredníctvom mobilných dátových služieb, ktoré pokrývajú väčšinu domácností, a káblovej televízie. Fixné vysokorychlostné pripojenie (optické siete) v súčasnosti nie je zavedené, čo predstavuje obmedzenie pre ďalší rozvoj digitálnych služieb a podnikania.

5. SWOT analýza

SWOT analýza je nástrojom strategického plánovania na určenie sociálno-ekonomickej situácie, konkrétne na hodnotenie silných a slabých stránok (strengths and weaknesses), príležitostí a ohrození (opportunities and threats), pričom ich identifikáciou napomáha vytvoreniu rozvojovej stratégie obce.

Zatiaľ čo silné a slabé stránky sa považujú za interné faktory systému, príležitosti a ohrozenia sú externé faktory a trendy, ktoré predstavujú šance či prekážky ovplyvňujúce lokálny regionálny rozvoj.

Silné stránky	Slabé stránky
• Výhodná poloha v blízkosti okresného mesta Humenné. • Bohaté prírodné zdroje – lesy, poľnohospodárska pôda, zachované životné prostredie. • Kultúrno-historické dedičstvo – kostol, kaštieľ s parkom, židovský cintorín. • V kaštieli pôsobiaci Domov sociálnych služieb – stabilný poskytovateľ sociálnych služieb, ktorý zároveň vytvára pracovné príležitosti v obci. • Obecná technická infraštruktúra – vodovod, plynofikácia, kanalizácia s ČOV. • Občianska vybavenosť – kultúrny dom, dom smútku, futbalové, viacúčelové a detské ihrisko. • Aktívny spoločenský a komunitný život – kultúrne a športové podujatia. • Stabilné pokrytie mobilným signálom všetkými operátormi (2G – 4G). • Nízka kriminalita a bezpečné životné prostredie. • Dostupnosť centra pre mládež. • Záujem o kultúrne a folklórne podujatia ako súčasť identity obce.	• Demografický pokles – úbytok obyvateľov, starnutie populácie, odchod mladých ľudí. • Nízka hustota obyvateľstva v porovnaní s okresom a krajom. • Slabšie pracovné príležitosti v obci, závislosť obyvateľov od zamestnanosti v Humennom. • Nevyužitý potenciál kultúrnych pamiatok a prírodných zdrojov na rozvoj cestovného ruchu. • Obmedzená kapacita dopravnej obslužnosti, nedostatok verejnej dopravy. • Vysoký index starnutia a rastúca demografická záťaž. • Slabšia podnikateľská aktivita a úbytok fyzických osôb – podnikateľov. • Obmedzená ponuka služieb priamo v obci (obchod, gastro, rekreačné zariadenia).

Príležitosti	Ohrozenia
• Využitie eurofondov a národných programov na modernizáciu infraštruktúry a životného prostredia. • Rozvoj vidieckeho turizmu, cykloturistiky a agroturistiky v spojení s prírodným potenciálom a kultúrnym dedičstvom. • Posilnenie spolupráce so susednými obcami (regionálne projekty). • Investície do OZE a energetickej efektívnosti – FVE, tepelné čerpadlá. • Podpora aktivít miestnych spolkov a komunít, ktoré môžu prispieť k zachovaniu tradícií. • Rozvoj kultúrnych a športových areálov ako atraktívnych miest pre podujatia s regionálnym významom. • Možnosť zapojiť sa do programov digitalizácie a rozvoja optickej siete. • Prepojenie prírodného potenciálu s cestovným ruchom – cykloturistika, turistika, hubárčenie.	• Pokračujúci úbytok obyvateľstva a zhoršujúca sa veková štruktúra. • Zhoršovanie dostupnosti služieb v prípade ďalšieho poklesu počtu obyvateľov. • Klimatické riziká – prívalové dažde, povodne, erózia pôdy. • Vysoká produkcia odpadu z domácností. • Riziko nedostatku finančných zdrojov na obnovu infraštruktúry a pamiatok. • Konkurencia iných obcí v regióne pri získavaní finančnej podpory. • Migrácia mladých obyvateľov do miest a zahraničia. • Pokračujúce znižovanie počtu podnikateľských subjektov. • Ohrozenie tradičných kultúrnych hodnôt a zvykov generačnými zmenami.

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia obce

Strategická časť PHRSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pričom vychádza z jej identifikovaných vnútorných špecifík i vonkajších vplyvov a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia.

Pri stanovení vízie rozvoja územia obce Jablonec bolo nutné prihliadať na ten fakt, že sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10 rokov. Vízia by mal byť v súlade s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030 a Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2021 - 2030.

Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2021 až 2027 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto:

„Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov.“

Slovensko 2030 stojí na šiestich národných prioritách implementácie Agendy 2030, ktoré sú integrované do troch rozvojových programov:

- ochrana a rozvoj zdrojov,
- udržateľné využívanie prírodných zdrojov,
- rozvoj komunít.

Princípmi Slovensko 2030 sú:

- environmentálna a hospodárska udržateľnosť,
- kvalita života ako rozhodujúci faktor verejných politík,
- efektívnosť, synergia, subsidiarita, sebestačnosť a integrácia,
- dôraz na priority.

S ohľadom na vyššie uvedené dokumenty národnej a regionálnej úrovne, bola vízia rozvoja obce definovaná nasledovne:

Zdroj: vlastné spracovanie, ilustračná grafika

Obec Jablonec sa do roku 2035 profiluje ako atraktívna a ekologická obec, ktorá zodpovedne využíva svoje prírodné a kultúrno-historické danosti, podporuje miestnu komunitu a vytvára kvalitné podmienky pre život všetkých generácií.

Kľúčové aspekty vízie

Životné prostredie a infraštruktúra

V oblasti životného prostredia a infraštruktúry sa Jablonec bude rozvíjať ako ekologicky zodpovedná obec s dôrazom na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, efektívne nakladanie s odpadmi a modernizáciu technickej i dopravnej infraštruktúry. Osobitná pozornosť bude venovaná ochrane prírodného prostredia, ktoré sa stane miestom oddychu, rekreácie a zároveň nástrojom adaptácie na zmenu klímy.

Sociálne služby a vzdelávanie

Sociálne služby a vzdelávanie budú zamerané na dostupnosť a kvalitu, pričom kľúčovým prvkom je fungovanie Domova sociálnych služieb v kaštieli, ktorý prispieva k zamestnanosti i kvalite života v obci. Obec bude podporovať rodiny, seniorov a znevýhodnené skupiny prostredníctvom komunitných aktivít. Dôraz sa bude klásť aj na celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie inkluzívnosti.

Kultúra, šport a voľný čas

Kultúra, šport a voľný čas budú rozvíjané prostredníctvom kultúrneho domu, amfiteátra a tradičných podujatí, ktoré upevňujú identitu obce. Jablonec bude ďalej využívať existujúcu športovú infraštruktúru pre všetky vekové kategórie a prírodný potenciál obce umožní rozvoj cykloturistiky a turistiky.

Hospodárstvo a cestovný ruch

V hospodárskej oblasti sa obec zameria na podporu miestnej ekonomiky prostredníctvom malého podnikania a služieb. Kultúrno-historické pamiatky, ako sú kaštieľ s parkom, kostol či židovský cintorín, sa stanú základom pre rozvoj cestovného ruchu, ktorý bude dopĺňať agroturistika a vidiecky turizmus v kombinácii s prírodným prostredím.

Komunita a identita obce

Komunita a identita obce budú stáť na silnej občianskej angažovanosti, podpore miestnych iniciatív a uchovávaní tradícií. Dôležitým cieľom bude posilňovanie spolupatričnosti medzi generáciami, upevňovanie miestnej identity a budovanie solidarity, ktorá je základom pre harmonické spolunažívanie.

Vízia Jablonec do roku 2035 spočíva v budovaní obce ako miesta pre kvalitný život, harmonické spolunažívanie, uchovávanie tradícií a súčasne moderný rozvoj v súlade s princípmi udržateľnosti.

Prioritné oblasti

Pre naplnenie uvedenej vízie obce stanovila **tri prioritné oblasti** svojho rozvoja počas rokov 2026 – 2035. Jedná sa o tieto prioritné oblasti:

Zdroj: vlastné spracovanie, ilustračná grafika

Hospodárska oblasť

Táto oblasť je zameraná na modernizáciu a údržbu miestnych komunikácií, podporu miestnych služieb a rozvoj bývania. Cieľom je zlepšiť dopravnú dostupnosť obce, čo zahŕňa rekonštrukciu a údržbu miestnych komunikácií, ale aj prístupových komunikácií k významným objektom. Podpora rozvoja služieb je orientovaná najmä na sociálnu starostlivosť (DSS v kaštieli), rozvoj obchodu a verejných služieb. Významným opatrením je aj rozšírenie zastavaného územia obce a vytvorenie podmienok pre výstavbu nových rodinných domov. To priamo nadväzuje na demografické trendy a potrebu prilákať do obce mladé rodiny.

Environmentálna oblasť

Cieľom je ochrana životného prostredia, efektívne nakladanie s odpadom a adaptácia na klimatické zmeny. Hlavnou prioritou je separovaný zber a recyklácia odpadu – obec plánuje zakúpiť nové kontajnery a zaviesť moderné monitorovacie systémy na zbernom dvore. V oblasti vodného hospodárstva pôjde o údržbu prameňov, vodojemu a vodovodnej siete, vrátane pripojení v častiach Čingy I a II.

Dôležité sú aj opatrenia proti povodňam a na udržanie vody v krajine – čistenie potokov, údržba rigolov a spolupráca s Povodím Laborca.

Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE) – inštalácia fotovoltických panelov na obecné budovy a zapájanie sa do národných a európskych výziev na podporu energetickej efektívnosti.

Táto oblasť zdôrazňuje aj udržateľnosť a ochranu prírody, ktorá je v Jabloneci stále zachovaná a predstavuje významný potenciál pre rozvoj turizmu.

Sociálna oblasť

Zameriava sa na rozvoj kultúrnej a športovej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a spoločenského života.

Kultúrna infraštruktúra: modernizácia a údržba kultúrneho domu, domu smútku a cintorína, čím sa posilní spoločenský a komunitný život.

Športová a oddychová infraštruktúra: modernizácia a údržba ihrísk, altánkov a oddychových zón.

Občianska vybavenosť: budovanie bezpečnostných prvkov ako kamerový systém a modernizácia hasičskej zbrojnice, ale aj estetické zlepšenie verejných priestorov.

Táto oblasť priamo podporuje kvalitu života obyvateľov, posilňuje ich identitu s obcou a vytvára podmienky pre stretávanie a spoluprácu všetkých generácií.

Špecifické ciele

V týchto prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila špecifické ciele a navrhla opatrenia (programová časť dokumentu), ktorými tieto ciele dosiahne.

Prioritné oblasti rozvoja obce a špecifické ciele:

Priorita 1: Hospodárska oblasť

- Špecifický cieľ 1.1: Zlepšiť dopravnú a technickú infraštruktúru obce.
- Špecifický cieľ 1.2: Podporovať rozvoj miestnych služieb a hospodárskych aktivít.
- Špecifický cieľ 1.3: Podpora bývania a rozvoja obce.

Priorita 2: Environmentálna oblasť

- Špecifický cieľ 2.1: Ochrana životného prostredia a odpadové hospodárstvo.
- Špecifický cieľ 2.2: Zlepšenie vodného hospodárstva a ochrany zdrojov pitnej vody.
- Špecifický cieľ 2.3: Posilnenie adaptačných opatrení na zmenu klímy a protipovodňová ochrana.
- Špecifický cieľ 2.4: Zavádzanie a podpora obnoviteľných zdrojov energie v obci.
- Špecifický cieľ 2.5: Podpora rozvoja cestovného ruchu v súlade s ochranou prírody.

Priorita 3: Sociálna oblasť

- Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry a podujatí.
- Špecifický cieľ 3.2: Podpora voľnočasových a športových aktivít.
- Špecifický cieľ 3.3: Podpora občianskej vybavenosti a bezpečnosti.

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Prioritné oblasti rozvoja obce, špecifické ciele, opatrenia a aktivity

Priorita 1: Hospodárska oblasť

Špecifický cieľ 1.1: Zlepšiť dopravnú a technickú infraštruktúru obce.

Kvalitná dopravná a technická infraštruktúra je základným predpokladom pre fungovanie každej obce a pre zlepšovanie kvality života jej obyvateľov. V Jablňi je prioritou modernizácia a údržba miestnych komunikácií, ako aj spevnenie poľných ciest a prístupových komunikácií, ktoré slúžia nielen obyvateľom, ale aj návštevníkom obce a podnikateľským aktivitám. Realizácia tohto cieľa prispeje k bezpečnosti dopravy, lepšej dostupnosti k službám a k posilneniu rozvojového potenciálu územia.

Opatrenie 1.1.1: Modernizácia a údržba miestnych komunikácií.

- Aktivita: Modernizácia a údržba miestnych komunikácií v obci.
- Aktivita: Spevnenie prístupových komunikácií v obci (*za Centrom mládeže k stavebným pozemkom a iné podľa potreby*) a spevňovanie ciest (*popri Výrave a iné podľa potreby*).
- Aktivita: Rekonštrukcia prístupového mosta do obce (*spracovaná PD r.2024, rokovania s PSK*).

Špecifický cieľ 1.2: Podporovať rozvoj miestnych služieb a hospodárskych aktivít.

Obec disponuje významným potenciálom v oblasti sociálnej starostlivosti vďaka fungovaniu Domova sociálnych služieb v kaštieli. Tento subjekt je významným poskytovateľom služieb i zamestnávateľom v obci. Rozvoj sociálnych služieb a ďalších verejných služieb prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov, vytvoreniu pracovných miest a podpore hospodárskeho rozvoja.

Opatrenie 1.2.1: Rozvoj služieb v oblasti sociálnej starostlivosti a verejných služieb.

- Aktivita: Podpora a rozvoj existujúcich/nových sociálnych služieb na území obce (*DSS v kaštieli, Zabezpečenie a rozvoz obedov v obci a iné podľa potreby*).

Špecifický cieľ 1.3: Podpora bývania a rozvoja obce.

Dlhodobý demografický pokles a znižovanie počtu obyvateľov vyžaduje vytvorenie vhodných podmienok pre stabilizáciu a príchod nových obyvateľov. Rozšírenie zastavaného územia a vyčlenenie plôch pre výstavbu rodinných domov je nevyhnutné, ak má obec zabrániť ďalšiemu úbytku populácie a zároveň poskytnúť priestor pre mladé rodiny.

Opatrenie 1.3.1: Rozšírenie zastavaného územia obce a príprava plôch pre výstavbu rodinných domov.

- Aktivita: Spracovanie a schválenie územnoplánovacej dokumentácie obce ako základného predpokladu pre rozšírenie zastavaného územia.
- Aktivita: Určenie nových plôch vhodných na výstavbu rodinných domov.

Lokalita č. 1

- Miesto lokality: Vysunutá oblasť Čingy za rod. domom č. 102
- Druh výstavby: IBV – 2 RD
- Parcelné číslo: 674/2, 674/3, 674/4, 594
- Užívateľ: súkromné pozemky

Lokalita č. 2

- Miesto lokality: Oblasť smer Rokytov pri Humennom
- Druh výstavby: IBV – 10 RD
- Parcelné číslo: C 686/1
- Užívateľ: Urbariát

Lokalita č. 3

- Miesto lokality: Oblasť smer Rokytov pri Humennom
- Druh výstavby: IBV – 10 RD
- Parcelné číslo: C 694/1
- Užívateľ: Urbariát

Lokalita č. 4

- Miesto lokality: Oblasť od RD č. 113 po Kríž smer Humenné
 - Druh výstavby: IBV – 10 RD
 - Parcelné číslo: C 682
 - Užívateľ: Urbariát
- Aktivita: Vysporiadanie sporných pozemkov v obci (*odpredaj, prevod..*)
 - Aktivita: Vybudovanie potrebnej technickej a dopravnej infraštruktúry (prístupové komunikácie, inžinierske siete).

Priorita 2: Environmentálna oblasť

Špecifický cieľ 2.1: Ochrana životného prostredia a odpadové hospodárstvo.

Kvalitné nakladanie s odpadmi je jedným z kľúčových predpokladov udržateľného rozvoja obce. V Jablňi je prioritou zvyšovanie miery separovaného zberu a podpora recyklácie, čím sa znižuje množstvo skládkovaného odpadu a zlepšuje celková čistota a estetika obce. Modernizácia systému odpadového hospodárstva a využitie kamerových systémov zároveň prispeje k prevencii vzniku nelegálnych skládok.

Opatrenie 2.1.1: Podpora separovaného zberu a recyklácie.

- Aktivita: Zakúpenie veľkokapacitných kontajnerov na triedený odpad.
- Aktivita: Pravidelný vývoz a dohľad kamerovým systémom na zbernom mieste, .

Špecifický cieľ 2.2: Zlepšenie vodného hospodárstva a ochrany zdrojov pitnej vody.

Zabezpečenie kvalitných a dostupných zdrojov pitnej vody je základnou podmienkou zdravého života obyvateľov. Obec Jablň disponuje prameňmi a vodojemom, ktoré je potrebné pravidelne udržiavať, modernizovať a chrániť. Investície do vodovodnej siete a pripojení v jednotlivých častiach obce prispejú k vyššej bezpečnosti dodávok pitnej vody, k minimalizácii únikov a k zlepšeniu životných podmienok obyvateľov.

Opatrenie 2.2.1: Údržba vodovodu, vodojemu a prameňov.

- Aktivita: Prečistenie prameňov a vodojemu, oprava fasády vodojemu, vnútorných úprav a oplotenia.
- Aktivita: Montáž ventilov na hlavnom vodovodnom potrubí.
- Aktivita: Realizácia odkanalizovania v oblasti Čingy I. a Čingy II.

Špecifický cieľ 2.3: Posilnenie adaptačných opatrení na zmenu klímy a protipovodňová ochrana.

Zmeny klímy sa čoraz výraznejšie prejavujú aj v podmienkach obce Jablň, čo prináša zvýšené riziko príválových dažďov a lokálnych záplav. Pre zabezpečenie ochrany obyvateľov a majetku je potrebné systematicky čistiť a udržiavať vodné toky a rigoly, posilňovať preventívne opatrenia a úzko spolupracovať s odbornými inštitúciami.

Opatrenie 2.3.1: Údržba vodných tokov a rigolov.

- Aktivita: Pravidelné čistenie potoka Lipová, zberného rigolu, hlavného zvodného rigolu.
- Aktivita: Odstránenie ostrovčeka za prístupným mostom do obce (*rokovanie s Povodím Laborca*).

Špecifický cieľ 2.4: Posilnenie adaptačných opatrení na zmenu klímy a protipovodňová ochrana.

Prechod na obnoviteľné zdroje energie predstavuje významný krok k udržateľnému rozvoju obce Jablň. Zavádzanie moderných energetických riešení znižuje závislosť na fosílnych palivách, prispieva k ochrane životného prostredia a zároveň umožňuje obci šetriť finančné prostriedky v oblasti energetických nákladov. Využívanie OZE má priamy vplyv na zlepšenie kvality života obyvateľov, posilňuje energetickú sebestačnosť obce a otvára možnosti pre zapojenie sa do národných a európskych výziev podporujúcich zelenú transformáciu.

Opatrenie 2.4.1: Zavádzanie a podpora obnoviteľných zdrojov energie v obci.

- Aktivita: Inštalácia fotovoltických panelov na objektoch vo vlastníctve obce.
- Aktivita: Podpora zapájania sa obce do národných a európskych výziev zameraných na OZE a energetickú efektívnosť.
- Aktivita: Zavedenie systémov monitorovania a regulácie spotreby energií v obecnej infraštruktúre.

Špecifický cieľ 2.5: Podpora rozvoja cestovného ruchu v súlade s ochranou prírody.

Prechod na obnoviteľné zdroje energie predstavuje významný krok k udržateľnému rozvoju obce Jablň. Zavádzanie moderných energetických riešení znižuje závislosť na fosílnych palivách, prispieva k ochrane životného prostredia a zároveň umožňuje obci šetriť finančné prostriedky v oblasti energetických nákladov. Využívanie OZE má priamy vplyv na zlepšenie kvality života obyvateľov, posilňuje energetickú sebestačnosť obce a otvára možnosti pre zapojenie sa do národných a európskych výziev podporujúcich zelenú transformáciu.

Opatrenie 2.5.1: Rozvoj ekologicky udržateľného cestovného ruchu.

- Aktivita: Vytváranie a údržba turistických a cykloturistických trás v okolí obce.
- Aktivita: Budovanie drobnej infraštruktúry (odpočívadlá, informačné tabule, stojany na bicykle).
- Aktivita: Prepojenie kultúrno-historických pamiatok s prírodnými atrakciami formou tematických trás.
- Aktivita: Podpora vidieckej turistiky a prezentácia prírodného a kultúrneho dedičstva obce.

Priorita 3: Sociálna oblasť

Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry a podujatí.

Kultúra zohráva v živote obce významnú úlohu, pretože podporuje spoločenskú súdržnosť, identitu a tradície. Obec Jablonec disponuje viacerými objektmi kultúrnej infraštruktúry, ktoré si vyžadujú modernizáciu a údržbu, aby boli plne funkčné a atraktívne pre miestnych obyvateľov i návštevníkov. Cieľom je vytvoriť kvalitné podmienky pre organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí a zároveň zachovávať dôstojnosť pietnych miest.

Opatrenie 3.1.1: Modernizácia a údržba kultúrnych objektov.

- Aktivita: Modernizácia kultúrneho domu (*výmena strechy, a iné podľa potreby*).
- Aktivita: Preádzka a modernizácia kultúrnych priestorov v obci (*amfiteáter*).
- Aktivita: Preádzka a modernizácia domu smútku.
- Aktivita: Údržba a rozvoj cintorína (*oplotenie, výsadba kríkov, terénne úpravy*).

Špecifický cieľ 3.2: Podpora voľnočasových a športových aktivít.

Voľnočasové a športové aktivity sú kľúčovým faktorom pre zdravý životný štýl obyvateľov a budovanie komunity. V obci je k dispozícii viacúčelové ihrisko, futbalové a detské ihrisko, ktoré si vyžadujú pravidelnú údržbu a dopĺňanie prvkov. Rovnako dôležité je vytvárať nové, prípadne rozširovať existujúce oddychové zóny a podporovať organizáciu kultúrno-športových podujatí, ktoré zvyšujú atraktivitu obce a ponúkajú možnosti pre všetky vekové skupiny.

Opatrenie 3.2.1: Rozvoj športovej a oddychovej infraštruktúry

- Aktivita: Viacúčelové, futbalové a detské ihrisko – modernizácia, údržba a dopĺňanie prvkov.
- Aktivita: Modernizácia a údržba verejných priestorov (*altánok, parčík, fontána, oddychové zóny*).
- Aktivita: Organizácia športových a kultúrnych podujatí.

Špecifický cieľ 3.3: Podpora občianskej vybavenosti a bezpečnosti.

Bezpečné a esteticky upravené verejné priestory významne prispievajú k pocitu spokojnosti a kvalite života obyvateľov. Modernizácia verejných priestranstiev, ako aj podpora bezpečnostných opatrení a technického vybavenia dobrovoľných hasičov, sú kľúčové pre zvyšovanie atraktivity obce a ochrany života a majetku občanov.

Opatrenie 3.3.1: Modernizácia verejného priestranstva a vybavenosti.

- Aktivita: Kamerový systém pre zvýšenie bezpečnosti v obci.
- Aktivita: Hasičská zbrojnica (*rozšírenie vybavenia zbrojnice*).

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Zásobník projektov

Zásobník projektov obce Jablonec na roky 2026-2035 predstavuje prehľad plánovaných projektových zámerov, ktorých realizáciou sa má prispieť k naplneniu stanoveného globálneho cieľa obce do r. 2035.

Aktuálny zásobník projektov nepredstavuje súhrn všetkých možných realizovateľných projektov, ani zoznam projektov, ktorých realizáciou sa podarí naplno zabezpečiť stanovených cieľov. Ide zoznam projektových zámerov, ktoré je obec aktuálne považuje za realizovateľné a aspoň čiastočne rozpracované vo forme zámeru. Zásobník projektov má predstavovať živý a flexibilný prehľad projektových zámerov, ktorý sa môže v priebehu rokov aktualizovať a dopĺňať o nové projektové zámery, ktoré sú v súlade so stanovenými prioritami rozvoja obce.

Akčný plán

Akčný plán (AP) slúži ako implementačný a monitorovací nástroj PHRSR a obsahuje prehľad prebiehajúcich a plánovaných aktivít (projektov, projektových zámerov a projektových ideí), ktoré súvisia s napĺňaním cieľov obce do r. 2035, avšak už sú v určitej fáze realizácie v nasledujúcich troch rokoch. Ide teda o konkrétny krátkodobý plánovaco-implementačný nástroj rozvoja obce, ktorý má mať priame prepojenie aj na programový rozpočet samosprávy. Keďže ide o prehľad konkrétnych aktivít na obdobie n+2 rokov, je vhodné jeho prípravu časovo a obsahovo koordinovať s prípravou programového rozpočtu obce.

Akčný plán obsahuje minimálne nasledujúce informácie:

- názov aktivity,
- zaradenie pod príslušnú prioritu / špecifický cieľ
- predpokladaný zdroj financovania,
- predpokladané výdavky na realizáciu aktivity,
- predpokladaný termín realizácie,
- fáza pripravenosti aktivity, resp. popis aktuálneho stavu realizácie v sledovanom čase.

Samotný Akčný plán obce Jablonec na nasledujúce obdobie (r. 2026-2027) by mal primárne vychádzať z projektového zásobníka PHRSR a mal byť vytváraný a schvaľovaný súbežne s programovým rozpočtom obce na dané obdobie.

Súčasťou Akčného plánu majú byť aktivity a projektové zámery, ktoré sú významné z pohľadu rozvoja obce a je potrebné ich systematicky monitorovať a odpočtovať v rámci vyhodnocovania plnenia PHRSR. Súčasťou AP nemajú byť aktivity bežnej údržby obce (bežná starostlivosť o zeleň, lokálna oprava poškodeného chodníka/cesty a pod.), ktoré nemajú podstatný význam na dosahovanie stanovených cieľov, či nesúvisia s inou významnou aktivitou obce.

Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR

Cieľom monitorovania a hodnotenia napĺňania PHRSR je zabezpečiť plynulé napĺňanie stanovených cieľov v jednotlivých prioritách. Obecný úrad zabezpečí spracovanie monitorovacej správy v súčinnosti s ostatnými externými pracovníkmi participujúcimi na realizácii projektov v rámci PHRSR. Vstupnými údajmi pre monitorovacie správy budú najmä evidencie vedené Obecným úradom, programový rozpočet a ukazovatele sledované v jednotlivých implementovaných projektoch, pokiaľ si to ich realizácia vyžaduje. Monitorovanie sa bude realizovať raz ročne a bude mať podobu taxatívneho vymedzenia realizovaných aktivít v kombinácii s vyhodnotením stanovených indikátorov a míľnikov. Monitorovacie správy budú predkladané obecnému zastupiteľstvu podľa príslušnosti jednotlivých napĺňaných priorit v rámci PHRSR, ktoré sú kompetentnými orgánmi správy oponovať, hodnotiť a prijímať na základe nich ďalšie rozhodnutia.

Monitorovacia správa za predchádzajúci kalendárny rok implementácie PHRSR sa predkladá každoročne na rokovanie obecného zastupiteľstva do 30.6. daného roka (správa za rok n sa predkladá v roku n+1). Súčasťou monitorovacej správy je odpočet napĺňania merateľných indikátorov dosahovania cieľov, odpočet plnenia Akčného plánu s krátkym popisom postupu v jednotlivých úlohách a Aktualizovaný Akčný plán na nasledujúce 3 roky s aktualizáciou časového či finančného rámca a stavu pripravenosti. V prípade potreby významnejších zmien je vhodné odpočítavať a aktualizovať Akčný plán aj pri schvaľovaní programového rozpočtu v jednotlivých rokoch.

Záverom by mala monitorovacia správa identifikovať prípadnú potrebu aktualizácie samotného PHRSR a navrhnúť jej spracovanie alebo v prípade zásadných zmien aj navrhnúť spracovanie nového PHRSR.

Spôsob aktualizácie PHRSR

Aktualizácia stratégie je organickou súčasťou jej implementácie a vytvára z nej moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od obyvateľov a subjektov pôsobiacich na území obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby stratégie známe. Periodicita aktualizácie závisí od zistení procesu monitoringu a vyhodnocovania, resp. od potreby reagovať na zásadný odborný, legislatívny, politický, či strategický podnet.

Na základe predchádzajúcich skúseností je odporúčané zvážiť aktualizáciu PHRSR po cca 3-4 rokoch od jeho schválenia.

E. FINANČNÁ ČASŤ

Plán využitia/aktivizácie zdrojov vrátane finančného plánu

Plán využitia zdrojov stanovuje zdroje (finančné, ľudské, priestorové, materiálne a iné) nevyhnutné pre implementáciu stratégie a plán ich nasadenia v procese implementácie PHRSR vrátane plánu využitia finančných zdrojov. Obec si zostavuje finančný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky.

Akčný plán a finančný plán PHRSR obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo v rámci schvaľovania rozpočtu obce. Akčný plán PHRSR obce Jablonec bude spracovaný na ročnej báze a bude obsahovať plán realizácie projektov v danom roku aj s definovaným finančným krytím.

Finančný plán implementácie stratégie identifikuje predpokladané celkové náklady na realizáciu plánovaných aktivít, zdroje a spôsob financovania. Na zabezpečení zdrojov by sa mali podieľať subjekty, ktoré majú benefit z realizácie. Z dôvodu náročnej predprojektovej a projektovej prípravy je vhodné rozdeliť realizáciu projektov do viacerých fáz a v prvej fáze podporiť najmä neinvestičné aktivity a predprojektovú a projektovú prípravu.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď.

Tabuľka č. 31 Indikatívny finančný plán - sumarizácia		
Špecifické ciele	Hrubý odhadovaný rozpočtový vplyv	Program/program rozpočtu
	tis. EUR	
Špecifický cieľ 1.1: Zlepšiť dopravnú a technickú infraštruktúru obce	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 1.2: Podporovať rozvoj miestnych služieb a hospodárskych aktivít	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 1.3: Podpora bývania a rozvoja obce	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 2.1: Ochrana životného prostredia a odpadové hospodárstvo	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 2.2: Zlepšenie vodného hospodárstva a ochrany zdrojov pitnej vody	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 2.3: Posilnenie adaptačných opatrení na zmenu klímy a protipovodňová ochrana	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 2.4: Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 2.5: Podpora rozvoja cestovného ruchu v súlade s ochranou prírody	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania

Špecifický cieľ 3.1: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry a podujatí	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 3.2: Podpora voľnočasových a športových aktivít	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania
Špecifický cieľ 3.3: Podpora občianskej vybavenosti a bezpečnosti	N/A	Obecný rozpočet, zdroje štátu, EÚ fondy, Plán Obnovy, dotačné schémy, iné zdroje financovania

Zdroje financovania realizácie PHRSR obce:

1. Hlavné zdroje financovania:

- Verejné zdroje: štátny rozpočet, štátne účelové fondy, rozpočet vyšších územných celkov a rozpočet obcí a miest.
- Iné zdroje: prostriedky fyzických osôb, prostriedky právnických osôb, úvery, príspevky medzinárodných organizácií, prostriedky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.

2. Doplnkové zdroje financovania – finančné prostriedky z Európskej únie

Plánované investície, projekty a aktivity zamerané na naplnenie cieľov PHRSR budú financované z viacerých zdrojov, ktoré môžeme rozdeliť na zdroje externé a interné, súkromné a verejné, návratné a nenávratné a ich kombináciu s možnosťou využitia rôznych finančných nástrojov.

V rámci verejných externých zdrojov ide o:

- nenávratné zdroje (granty EÚ ako sú Plán obnovy a odolnosti, EŠIF, Fond na spravodlivú transformáciu a komunitárne programy EÚ vrátane programov cezhraničnej spolupráce),
- návratné zdroje (finančné nástroje EÚ).

PHRSR je prioritne zameraný na využitie možností financovania z prostriedkov EÚ v súlade s Partnerskou dohodou, Programom Slovensko a Plánom obnovy a odolnosti SR, no môže zahŕňať aj projekty financované z iných EÚ fondov (napríklad ERASMUS+, Horizont atď.) a finančných nástrojov EÚ (EIB a pod.). Projekty zaradené do PHRSR môžu byť v rokoch 2025 – 2029 podporené najmä cez mechanizmus dopytovo orientovaných projektov v rámci výziev financovaných z Programu Slovensko, Plánu obnovy a odolnosti SR, štátnych fondov, dotačných mechanizmov a iných externých zdrojov.

V roku 2024 bolo vyhlásených najviac výziev z Programu Slovensko (predovšetkým z alokácie Rady partnerstva PSK na ITI projekty), ktoré sú v otvorené do vyčerpania pridelené alokácie.

Použitá literatúra

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Operačný program Slovensko
4. Plán obnovy a odolnosti
5. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
6. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
7. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
8. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
9. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
10. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
11. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017)
12. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
13. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
14. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
15. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
16. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
17. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHRSR PSK)
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom)
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT)
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+
25. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
26. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
27. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov
28. VEDA, Encyklopédia Slovenska, VI zv. Veda, Bratislava, 1982
29. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978
30. UPSVAR, Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
31. Interné materiály
32. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV, Editori: Mgr. Ľubomír Falťan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s
33. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000
34. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia, In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online], 2004,
35. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983

36. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997
37. <http://www.statistics.sk/>
38. <http://www.sodbtn.sk/>
39. <https://datacube.statistics.sk/>
40. <https://www.obcejablň.sk/>
41. <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/vyzvy-granty/programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030.html>
42. <https://www.po-kraj.sk/sk/samosprava/vyzvy-granty/programove-obdobie-2021-2027/ius-21-27/integrovana-uzemna-strategia-ius-2021-2027.html>
43. <http://chkovihorlat.sopsr.sk/priroda/fauna-a-flora>
44. <https://www.enviroportal.sk/>
45. <https://mirri.gov.sk/>
46. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
47. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
48. Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov
49. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Jablň 2016-2022 s výhľadom do roku 2025
50. VZN a smernice obce Jablň